СОНЦА:
Усход, захад, даўжыня дня:
Мінск — 6.50, 17.53, 11.03;
Віцебск — 6.41, 17.42, 11.01;
Магілёў — 6.39, 17.43, 11.04;
Гомель — 6.32, 17.43, 11.11;
Гродна — 7.02, 18.11, 11.09;
Брэст — 7.04, 18.11, 11.07.

МЕСЯЦ:
Маладзік 4 сакавіка.

ІМЯНІНЫ
Льва, Агафона, Карніла; Андрыяна, Фрыдэрыка

ЗВЯЗДА

5 САКАВІКА 1992 г.
чацвер, № 47 (21825)

● выдаецца са жніўня 1917 г. ● БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА ● цана 50 кап.

РОЗГАЛАС

ПРАПАНОВЫ ЎНЕСЕНЫ. ЧАРГА ЗА ПАРЛАМЕНТАМ

Як ніколі быў насычаны парадак дня апошняга пасяджэння прэзідыума ўрада Беларусі. Ён вызначаўся як колькасцю пытанняў, так і іх надзвычайнай злабадзённасцю.

У першую чаргу былі грунтоўна абмеркаваны праекты законаў, якія ў хуткім часе будуць вынесены на разгляд чарговай сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь. Трэба сказаць, што народ ужо даўно чакае прыняцця тых заканадаўчых актаў, адсутнасць якіх моцна стрымлівае паглыбленне эканамічнай рэформы. Сярод іх, бадай, самы актуальны «Аб раздзяржаўленні і прыватызацыі дзяржаўнай маёмасці ў Рэспубліцы Беларусь». Дыскусія па гэтаму законапраекту яшчэ раз гэта пацвердзіла.

Возьмем прыватызацыю. Колькі ў свеце існуе падыходаў, але няма рэцэпта на ўсе выпадкі. Бясспрэчнымі, аднак, здаюцца наступныя палажэнні законапраекта: прыватызацыю праводзіць ва ўсіх галінах, акрамя аб'ектаў, якія могуць належаць толькі дзяржаве. У прыватызацыі дазваляецца ўдзельнічаць усім грамадзянам рэспублікі, юрыдычным асобам, замежным інвестытарам. Але, каб пазбегнуць злоўжыванняў у ходзе прыватызацыі, службовыя асобы не будуць мець гэтага права.

Не менш востра ішло абмеркаванне законапраектаў «Аб прыватызацыі жыллёвага фонду ў Рэспубліцы Беларусь», «Аб праве ўласнасці на зямлю», «Аб ахове навакольнага прыроднага асяроддзя ў Рэспубліцы Беларусь», «Аб прадпрыемствах, арганізацыях і ўстановах, якія могуць знаходзіцца толькі ў дзяржаўнай уласнасці».

Пералічаныя законапраекты будуць прапанаваны сесіі Вярхоўнага Савета.

Л. ТУГАРЫН.

Учора калона грузавікоў з медыкаментамі, медыцынскім абсталяваннем, дзіцячым харчаваннем прыбыла з Германіі ў першую Мінскую клінічную бальніцу. Ля аднаго з будынкаў адбыўся невялічкі канфуз. Грузавік з медыкаментамі, які суправаджалі нямецкія паліцэйскія, падкаціў літаральна да ганка. Час пачынаць разгрузку, а дзверы ў будынак ніяк не адчыняюцца. Тады знайшлі сякеру і лом і з іх дапамогай дзверы нарэшце адчынілі. Не ведаю, што думалі ў гэтыя хвіліны немцы... Дапамога прыйшла значная — больш як на 1 мільён 200 тысяч марак.

НА ЗДЫМКУ: ідзе разгрузка гуманітарнай дапамогі.

Фота Мікалая **АМЕЛЬЧАНКІ.**

СВАЯ СПРАВА?

Хацелі б вы мець сваю справу, стаць уладальнікам завода, майстэрні, кафэ, магазіна ці іншага прадпрыемства?

З такім пытаннем звярнулася сацыялагічная служба УЦДГД (Масква) да жыхароў дзяржаў былога СССР. Агенцтва ДАТА пазнаёміла з вынікамі гэтага рэпрэзентатыўнага апытання. Думаем, што прыведзеная ніжэй табліца будзе цікавай і для жыхароў нашай рэспублікі, у тым ліку тым 298 грамадзянам Беларусі, якія прынялі ўдзел у апытанні.

На пастаўленае пытанне было дадзена тры варыянты адказу. Вось як адказвалі ў розных рэспубліках (у працэнтах да агульнай колькасці апытаных).

	Расія	Украіна	Беларусь	Эстонія	Грузія	Узбекістан
У мяне ўжо ёсць свая справа	1	менш аднаго	менш аднаго	3	5	2
Хацеў бы	31	28	15	34	45	26
Не хацеў бы	49	49	79	45	32	46

Як бачым, пазіцыя жыхароў нашай рэспублікі наводзіць на пэўны роздум. Для каго сумны, для каго — наадварот.

«Агенцтва РІД».

ДРЫЖЫКІ Ў МАГАЗІНЕ

Дзве жанчыны стаялі ля прылаўка гаспадарчага магазіна і вялі сумную размову.

— З глузду, відаць, з'ехалі на тым заводзе ліцця і нармалей «Гомсельмаша», — казала адна. — Каб часночніца каштавала 300 рублёў?

— А колькі яна каштавала раней? — пацікавіўся я ў прадаўшчыцы.

— Каля траячкі, — быў адказ. — Вось ляжаць, і ніхто іх не бярэ.

Не купляюць не толькі часночніцы, а і іншыя вырабы гэтага ж прадпрыемства: навясныя замкі і помпы ручныя. Прычына вядомая: зроблены яны з жалеза, а цэны—нібы за залатыя. Замок каштуе 277, а помпа — 5.320 замест ранейшых 8 і 30 рублёў.

Заходжу ў другі магазін. І там такі ж самы малюнак. Падушка Гомельскага завода хімічных вырабаў «пацягнула» больш чым на 800 рублёў, садова-агародная каляска Мазырскага завода меліярацыйных машын — на 2.468 рублёў. Ды гэта ж палавіна ранейшай цаны «Запарожца»!

Ва універмагу «Гомель» даведваюся аб тым, што за студзень там не рэалізавана ніводнага спартыўнага касцюма Светлагорскага вытворчага аб'яднання «Хімвалакно», усяго шэсць з 3.230 куртак са штучнага футра і сем з 80 люстраў гомельскага аб'яднання «Карал».

Магчыма, у людзей начыста знік попыт на гэтыя і іншыя тавары? Можа, яны ўжо забяспечаны імі? Ды не. Проста бачыць вока, ды... Да непамерна раздутых цэн, якія па волі манапалістаў-вытворцаў узраслі ад 10 да 100 разоў, дабавіліся і купоны. Таму і забіты таварамі склады, таму прадпрыемствы не могуць пашырыць іх выпуск і ідуць на скарачэнне персаналу. Вось і ўзнікаюць у людзей пытанні: каму гэта ўсё выгадна?

У. ПЕРНІКАЎ.

ЗАЯВА

Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь і Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь

Паважаныя суайчыннікі, грамадзяне суверэннай Рэспублікі Беларусь!

Звяртаемся да вас у няпросты для нашай гісторыі час, у час найскладанейшай палітычнай і эканамічнай сітуацыі, трывогі і неспакою аб будучыні.

Нарастаючая нестабільнасць не можа пакідаць абыякавым нікога. Але адна справа, калі стымулюючым матывам дзеянняў становяцца боль і трывога за лёс рэспублікі, яе народа, іх будучыні, імкненне знайсці выйсце з цяжкага становішча, і зусім іншае, калі пад прыкрыццём дэмакратычных пераўтварэнняў распачынаюцца спробы выклікаць узмацненне сацыяльнай напружанасці і процістаянне ў грамадстве.

Мы лічым нармальнай з'явай крытыку дзейнасці Вярхоўнага Савета і Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь. І ўсё ж не можа не хваляваць тое, што існуюць дзеячы і рухі, якія імкнуцца пераканаць грамадства, што дастаткова распусціць цяперашні парламент, абраць новы і справы адразу пойдуць на лад. Для іх і ўрад цяперашні не ўрад, і ўсё астатняе трэба ламаць-крышыць не шкадуючы. Пры ўсім гэтым яны не маюць рэалістычнай праграмы аздараўлення эканомікі, не кажучы ўжо аб канкрэтных клопатах пра дабрабыт народа. Відавочна, закладваюцца новыя праблемы, калі не сказаць — бедствы.

У дадзенай сітуацыі спробы паказаць Вярхоўны Савет і Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь адзінымі вінаватымі ў распадзе эканомікі, падзенні жыццёвага ўзроўню людзей, іншых негатыўных з'явах гэта не што іншае, як імкненне аслабіць дзяржаўную ўладу, узмацніць крызісныя працэсы.

У дзейнасці цяперашняга Вярхоўнага Савета сапраўды ёсць нямала недахопаў. Не ўсім дэпутатам хапае прафесіяналізму, умення і жадання падпарадкоўваць ведамасныя інтарэсы агульнадзяржаўным. Склад Вярхоўнага Савета адлюстроўвае тыя няпростыя працэсы, якія адбываюцца ў грамадстве. І ўсё ж сёння мы можам смела гаварыць пра паступовае станаўленне Вярхоўнага Савета як вышэйшага заканадаўчага органа рэспублікі.

З органа, дубліруючага саюзныя рашэнні, ды і не толькі саюзныя, ён ператварыўся ў самастойны заканадаўчы орган. За час работы Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь прынята шмат заканадаўчых актаў, накіраваных на станаўленне і рэгуляванне новых грамадскіх адносін, замацаванне дзяржаўнага суверэнітэту і самастойнасці рэспублікі, правоў, свабод і законных інтарэсаў грамадзян. Сярод іх — Дэкларацыя аб дзяржаўным суверэнітэце Рэспублікі Беларусь, наданне ёй статуса канстытуцыйнага Закона, законы аб уласнасці, прадпрыемствах, арэндзе, зямлі, сялянскай (фермерскай) гаспадарцы, грамадзянстве. Гэтыя і шэраг іншых законаў накіраваны на развіццё ўсіх форм уласнасці, замацаванне эканамічнай самастойнасці рэспублікі, развіццё эканомікі, свабоднага прадпрымальніцтва, стварэнне ўмоў для шырокага праяўлення гаспадарчай ініцыятывы.

Распрацаваны і вынесены на народнае абмеркаванне праект Канстытуцыі (Асноўнага Закона) Рэспублікі Беларусь. У новай Канстытуцыі чалавеку забяспечваюцца эканамічныя і палітычныя свабоды, сацыяльная абарона, рэальная магчымасць удзелу ў вырашэнні важнейшых дзяржаўных пытанняў. Зараз праект дапрацоўваецца з улікам заўваг і прапаноў грамадзян і, будзем спадзявацца, хутка стане Законам нашага жыцця.

Шмат вострых стрэлаў выпушчана ў адрас урада. У пэўнай меры крытыка заслужаная. Аднак будзем аб'ектыўныя. Рэалізуючы дзяржаўную праграму стабілізацыі эканомікі і сацыяльнай абароны насельніцтва, якую адобрыў парламент, у мінулым годзе ўдалося спыніць спад вытворчасці, забяспечыць больш высокі, чым у іншых дзяржавах СНД, узровень сацыяльнай абароны насельніцтва.

У рэспубліцы ўзяты і рашуча праводзіцца курс на структурную перабудову эканомікі і канверсію, папярэджанне негатыўных вынікаў вымушанай лібералізацыі цэн, зніжэнне ціску падатковага прэсу на працоўныя калектывы і насельніцтва.

Улічваючы крайне складаную абстаноўку, асабліва ў буйных вытворчых калектывах былых саюзных прадпрыемстваў, кіраўніцтва рэспублікі падрыхтавала і забяспечыла падпісанне кіраўнікамі краін Садружнасці Незалежных Дзяржаў важнейшых пагадненняў па пытаннях гандлёва-эканамічнага супрацоўніцтва, узаемадзеяння ў галіне фінансава-крэдытнай палітыкі. Скажам прама, вырашэнне многіх праблем эканамічнага характару магчыма іменна дзякуючы ўдасканаленню адносін з маладымі дзяржавамі Садружнасці.

Побач з гэтым рэалізуюцца практычныя крокі, якія забяспечваюць уступленне нашай рэспублікі ў міжнародныя фінансавыя арганізацыі: Сусветны і Еўрапейскі Банкі Рэканструкцыі і Развіцця, Міжнародны Валютны Фонд. Устанаўліваюцца дыпламатычныя, эканамічныя, культурныя сувязі з іншымі краінамі. Усё гэта адкрывае надзейныя перспектывы ўсебаковай інтэграцыі Рэспублікі Беларусь у сусветнае супольніцтва, стварае добрыя перадумовы ўздыму яе эканомікі. Вядома, што палітычная стабільнасць рэспублікі становіцца ледзь ці не самым рашаючым фактарам, які дазваляе ператварыць гэтыя перспектывы і перадумовы ў рэальнасць.

Удасканаленне работы законна выбраных народам органаў улады адбываецца ў абстаноўцы адкрытасці і галоснасці. Вярхоўны Савет, Савет Міністраў імкнуцца вырашаць і вырашаюць карэнныя для эканомікі і палітычнага жыцця рэспублікі праблемы. Аднак якраз гэта і не задавальняе тых, хто імкнуўся прыйсці да ўлады і не прыйшоў да яе. З вуснаў асобных лідэраў грамадска-палітычных рухаў і партый ва ўльтыматыўнай форме гучаць усё новыя і новыя патрабаванні, заклікі да адстаўкі існуючых структур дзяржаўнай улады праз рэферэндум.

Але будзем шчырымі, сёння толькі пачаўся працэс нараджэння палітычных партый. Яны нешматлікія, набіраюцца вопыту і пакуль не адлюстроўваюць усю гаму інтарэсаў насельніцтва. Таму яшчэ рана гаварыць аб рэальнай многапартыйнасці ў нашым грамадстве.

Наіўна было б думаць, што роспуск Вярхоўнага Савета і правядзенне датэрміновых выбараў на падставе закона, якога яшчэ і няма, дазволяць адразу вырашыць праблемы, што накопліваліся дзесяцігоддзямі. Трэба глядзець праўдзе ў вочы: гэта ўскладніць і без таго цяжкае становішча народа, замарудзіць вырашэнне неадкладных задач, прывядзе да расколу грамадства. Акрамя гэтага, будуць пушчаны на вецер не менш сотні мільёнаў рублёў, адцягнуты ад непасрэдных спраў дзесяткі тысяч працаздольных людзей.

Будзем жа разважлівымі, не трэба злоўжываць свабодай і дэмакратыяй, якіх мы так чакалі, да якіх так доўга і цяжка ішлі. Няхай лозунгам дня стане актыўны рух усіх уплывовых сіл у кірунку: ад барацьбы за ўладу — да ўмацавання ўлады, ад моцнай улады — да сумеснай стваральнай працы, да дасягнення эканамічнай і палітычнай стабільнасці ў грамадстве, у нашай суверэннай Рэспубліцы Беларусь.

ПРЭЗІДЫУМ ВЯРХОЎНАГА САВЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.
САВЕТ МІНІСТРАЎ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

4 сакавіка 1992 года.

КУРС РАНЕЙШЫ: РЭФОРМЫ

Брыфінг Станіслава Шушкевіча для беларускіх і іншых журналістаў

Сустрэчу з журналістамі наш Старшыня Вярхоўнага Савета пачаў бліц-уступам — літаральна на дзве-тры хвіліны. Пра тое, што ёсць дзве катэгорыі палітыкаў. Першая з іх дакладна і чотка ведае, што рабіць, але не робіць, як сама ж сцвярджае, па той прычыне, што яе не дапускаюць да ўлады. Мой сусед, хуткі на слова дэпутат-журналіст, тут жа прадоўжыў лагічны рад: другая сіла мае ўладу, але не ведае, што рабіць. Варыянт Шушкевіча быў крыху іншым: тыя, хто ля ўлады, іншы раз проста не ў стане дзейнічаць знешне эфектна, бездакорна, бо мусяць браць у разлік не нейкія ідэальныя, абстрактныя сітуацыі, а рэальныя, абцяжараныя мноствам няўвязак, недарэчнасцей, перашкод. Усё зруйнаваць (па аналогіі з не такой ужо далёкай гісторыяй) прасцей, чым наладзіць стваральныя механізмы з таго, што ёсць. Вярхоўны Савет ідзе раней не вядомым, не правераным на прадмет ухабаў шляхам, а таму здараюцца і памылкі. Але іх можна скарэкціраваць, выправіць, калі ёсць галоўнае — адказнасць, крытычнае асэнсаванне зробленага і нязробленага. Яны —ёсць, таму ўсчаць рэферэндум з мэтай разгону існуючых уладных структур значыць загубіць пачатае, не даць узмацнець таму станоўчаму, што напрацавана.

Але ж напрацоўваецца, пярэчылі журналісты, не толькі станоўчае. Нярэдка прапановы, у тым ліку і самога Старшыні ВС, проста павісаюць у паветры, блакіруюцца, не знаходзяць вырашэння. Адзін маленькі прыклад. Колькі часу Старшыня не мае свайго першага намесніка, прапановы наконт таго, каб мець на гэтай пасадзе дэмакратычнага чалавека з сучасным мысленнем, старанна перакрэсліваліся з дапамогай кнопак. Дзе гарантыя, што такі ж лёс не напаткае новую, усцешную для яго ініцыятыву Станіслава Шушкевіча аб рэфармаванні Вярхоўнага Савета? Ці ёсць у Старшыні дастаткова паўнамоцтваў, каб настояць на сваім, ажыццявіць намечанае? Бо можна ўявіць сабе, якой будзе рэакцыя тых, каго будуць рэфармаваць. Асабліва тых, хто так і не здолеў праявіць у парламенцкіх буднях такую ж волю, кемлівасць, творчасць, як у барацьбе за дэпутацкі мандат.

Ніякіх гарантый, ніякіх асаблівых паўнамоцтваў, прызнаўся С. Шушкевіч, няма ні ў Старшыні, ні нават у Прэзідыума. Ёсць права заканадаўчай ініцыятывы, і яно будзе выкарыстана — настойліва, абгрунтавана, у спадзяванні на поспех. Гэты састаў парламента паказаў, што здольны на разумныя, граматныя рашэнні і, думаецца, ён нямала здольны зрабіць у тым жа рэчышчы. Няхай перамогуць, працягваў Станіслаў Шушкевіч, — не мае прапановы — могуць быць і лепшыя! Фармаванне ВС — сродак да больш плённай работы, але не канчатковая мэта. Трэба дабіцца ўмацавання выканаўчай улады, выпрацаваць механізмы кантролю за ажыццяўленнем рашэнняў. Пакуль што ідуць размовы аб раздзяленні заканадаўчай і выканаўчай улад, а народныя дэпутаты тым часам пакрысе ўваходзяць у структуры выканаўчай улады. Каму на карысць такі сімбіёз? Вось таму і патрэбны рэформы.

С. Шушкевіч яшчэ раз паказаў вернасць сабе — рэфарматару, а не рэвалюцыянеру. Адзінае, у чым можна засумнявацца: а ці не надта зацягваецца гэты перыяд рэформ? З тым жа Вярхоўным Саветам. Канешне, можна дачакацца, пакуль тыя з народных дэпутатаў, хто жадае, зоймуць аблюбаваныя крэслы ў структурах Саўміна (і адпаведна ніжэй). Але ці заўсёды будзе гарантыя, што сённяшнія законы прымаюцца без уліку свайго заўтрашняга інтарэсу?

Ці яшчэ адно. Адназначна выказаўшыся супраць рэферэндума, Станіслаў Станіслававіч на працягу ўсёй размовы (не толькі сённяшняй) згадваў пра тое, што перамены ў многім блакіруюцца адстаўной партнаменклатурай, якая ўпэўнена заняла кіраўніцкія кабінеты ў Саветах. Дастаткова, гаварыў ён, паглядзець тэлефонныя даведнікі — прозвішчы засталіся тыя ж. Але калі раней у раёне было дзве сілы— сакратар райкома партыі і старшыня райвыканкома і тым самым быў хоць нейкі ўзаемакантроль, то зараз усё ў адных руках, і застаецца толькі маліцца аб высокай маральнасці кіраўніка.

А цяпер вельмі коратка пра тое, пра што яшчэ ішла размова на брыфінгу і што можа найбольш зацікавіць чытачоў.

Адносіны да партыі Народнай згоды, з'езд якой рыхтуецца? — У нас столькі партый, якія гавораць аб згодзе, заклікаюць да яе, але мэты тым не менш ва ўсіх розныя. Трэба разабрацца, з кім народная згода мяркуе згаджацца.

Якое ўражанне пакінулі сустрэчы з лідэрамі афіцыйных і незалежных прафсаюзаў? — Афіцыйныя прафсаюзы дагэтуль стаяць на даперабудоўчым грунце, імі кіруюць людзі партыйнай загартоўкі. Яны здольныя толькі патрабаваць, слаба ўлічваючы абстаноўку. А вось пры сустрэчы з рухам, які ўзначальвае Собаль, быў уражаны: вялізны якасны скачок у свядомасці, у гэтага руху ёсць будучыня.

Адносіны да мяркуемага з'езда народных дэпутатаў неіснуючай дзяржавы, маецца на ўвазе СССР.—Гэта ідэя абсурдная. Наш парламент прыняў рашэнне па народных дэпутатах СССР, і яго трэба выконваць. Актыўнасць праяўляюць зноў жа партакратычныя дэпутаты. Але гэтая спроба асуджана на правал.

Ці будзе існаваць адзіная інфармацыйная прастора на тэрыторыі СНД, у тым ліку і на Беларусі? Іншымі словамі, ці будзем мы фінансаваць, у прыватнасці, першы канал Астанкінскага тэлебачання?— Фінансавацца не будзе тое, што іранічна, зняважліва ставіцца да нашай рэспублікі. Былі выпадкі, калі Маскоўскае тэлебачанне дапускала зняважлівыя, няпраўдзівыя перадачы ў адносінах да Украіны, ды і да Беларусі. Шлях адзін: падтрымку атрымаюць тыя каналы, якія ва ўсім свеце лічацца найбольш праўдзівымі. (Прагучала станоўчая спасылка на Сі-эн-эн).

Нацыянальная валюта. Вы яе прыхільнікі ці праціўнікі? — Сёння ўвядзенне ўласнай валюты пагражае рызыкай фантастычнай дэвальвацыі. Наша валюта пакуль што не будзе канверсуемай, а таму пакуль выратавальным застаецца знаходжанне ў рублёвай зоне.

Ці ёсць у ВС прагнозы наконт магчымых сацыяльных узрываў — такіх, як красавіцкі мінулага года? — Прагназіраванне — справа сацыёлагаў. Прагнозы будаваць не варта, тым больш у такой небяспечнай справе. Але ўсцешным з'яўляецца тое, што свядомасць людзей расце, яны з разуменнем ставяцца да цяжкасцей і захадаў па выхаду з крызісу. Хочацца спраўдзіць іх надзеі.

Застаецца дадаць адно: хочацца спадзявацца...

Людміла РЫЖАНКОВА.

ВЯРТАННЕ НАЗАД ЦІ ПУСТАЯ ТРАТА ЧАСУ?

НАРОДНЫЯ ДЭПУТАТЫ СССР АБ З'ЕЗДЗЕ 17 САКАВІКА

Недзе ў сярэдзіне лютага мы атрымалі паведамленне з Масквы: створана і ўжо дзейнічае арганізацыйная група па скліканню 17 сакавіка нечарговага з'езда народных дэпутатаў... СССР. На ім мяркуецца ўзняць пытанні аб законнасці актаў утварэння СНД, спынення дзеяння Канстытуцыі і кіруючых органаў СССР.

За тлумачэннямі і каментарыямі мы вырашылі звярнуцца да былых народных дэпутатаў СССР ад нашай рэспублікі. Знайсці сёння іх — справа нялёгкая, яшчэ цяжэй аказалася разгаварыць некаторых. І тым не менш:

Леанід Дзюсаў: Ведаеце, я ўжо даўно адышоў ад гэтых спраў і больш не хачу ўлазіць у вялікую палітыку. Хачу сказаць толькі адно: скасаваць статус народнага дэпутата такога ўзроўню мог толькі з'езд, Прэзідыум Вярхоўнага Савета СССР або мае выбаршчыкі. Сесія рэспубліканскага парламента не мае права прымаць такія рашэнні. Але што адбылося, тое адбылося. Я паважаю сваю рэспубліку і яе законы. Што ж датычыць нечарговага з'езда дэпутатаў СССР — то я не бачу ў гэтым сэнсу.

Мікалай Карпенка, намеснік галоўнага ўрача Мінскай абласной бальніцы, тэрытарыяльная выбарчая акруга № 565.

— Усё раней трэба было рабіць...

Уладзімір Еўтух, эканамічны саветнік Дзяржснаба рэспублікі:

— Я нічога не чуў аб гэтым, і мне цяжка нешта канкрэтнае сказаць. Наша рэспубліка з'яўляецца суверэннай дзяржавай. Таму ехаць нам на гэты з'езд, калі ён адкрыецца, ці не ехаць, павінен вырашыць беларускі парламент. Яго рашэнне і павінна стаць арыенцірам для кожнага народнага дэпутата. Без такой дакладнай пазіцыі ні ў якім з'ездзе я не магу ўдзельнічаць.

Марыя Карпенка, рэдактар часопіса «Работніца і сялянка»:

— Час мінуў, і цяпер трэба прымаць рэальнасць такой, якая яна ёсць. Я ведаю, што працуе ініцыятыўная група, мне нават прыйшло запрашэнне прыехаць на гэты з'езд. У ім паведамляецца, што ў яго падтрымку сабрана звыш 400 подпісаў былых народных дэпутатаў СССР. Але, на маю думку, гэты з'езд не адбудзецца: гэтыя людзі ўжо нічога не змогуць зрабіць, нават калі і збяруцца — іх вельмі мала. З'езд трэба было правесці раней, яшчэ ў снежні. Я думаю, тады народныя дэпутаты прынялі б усе неабходныя дакументы і аб спыненні дзейнасці СССР, і Канстытуцыі краіны, заканадаўчых актаў. Карацей кажучы, усё павінна было быць у адпаведнасці з законам. Раздаваліся тады цвярозыя галасы аб скліканні гэтага з'езда, але іх ніхто не пачуў.

Падрыхтаваў Анатоль СЛАНЕЎСКІ.

ЦІ ДАЧАКАЕМСЯ ПЯЦІЗОРКАВЫХ?

БРЭСТ. (Т. Гусева, РІД). Нямецкая фірма «Эльбабаўм» будзе фінансаваць будаўніцтва 4-зоркавага атэля ў горадзе над Бугам.

Праектны кошт будаўніцтва — 38,5 млн. марак. Гасцініца экстра-класа разлічана на 150 месц. У праекце будынка прадугледжаны памяшканні пад офісы 40 фірм.

Законы маюць патрэбу ў карэкціроўцы

Хоць з моманту прыняцця беларускім парламентам блока законаў аб падатках і крэдытна-фінансавай сістэме мінула ўсяго паўтара месяца, ужо відавочна, што яны маюць патрэбу ў тэрміновай карэкціроўцы. Да такога вываду прыйшлі ўдзельнікі пасяджэння Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, якое адбылося вечарам 3 сакавіка. Таму, па прапанове Станіслава Шушкевіча, на бліжэйшай сесіі Вярхоўнага Савета, якая адкрыецца 11 сакавіка, будуць разгледжаны папраўкі і заўвагі да рада заканадаўчых актаў. Магчыма, на гэтай жа сесіі ў народных дэпутатаў папросяць згоды даць на абмежаваны час надзвычайныя паўнамоцтвы канкрэтнаму кругу асоб для аператыўнага кіраўніцтва крэдытна-фінансавымі справамі Беларусі.

Да такога павароту падзей прывяло абмеркаванне пытання аб правядзенні веснавой сяўбы, якое першапачаткова ў парадку дня пасяджэння значылася як дадатковае. Аднак аграрнікі ўзнялі перад Прэзідыумам столькі праблем, што ў канчатковым выніку ад абмеркавання няхваткі бензіну і гербіцыдаў прысутныя выйшлі на пытанні падатковай, крэдытнай і фінансавай палітыкі. Адзначалася, што рыначныя адносіны ў сферы горад—вёска прымаюць ненармальныя формы. Напрыклад, калгасы і саўгасы Віцебскай вобласці, з якіх банк бярэ за крэдыты 25 працэнтаў, каб разлічыцца за пазыку, толькі ў гэтым годзе будуць вымушаны аддаць паўмільярда рублёў. Лёгка ўявіць, якія ж цэны вымушаны будуць заламаць аграрнікі за сваю прадукцыю, калі звычайныя боты для палявых работ сёння каштуюць ужо 600 рублёў, а ватоўка — 500?

Дыспарытэт цэн на сельскагаспадарчую і прамысловую прадукцыю не толькі не змяншаецца, але нават і расце. Эксперты падлічылі, што, калі цэны на прадукцыю аграрнікаў выраслі ўсяго ў некалькі разоў, то на сельгастэхніку — у 15—70 разоў. Яны лічаць, што многія вытворцы-манапалісты закладваюць празмерна высокую планавую рэнтабельнасць на прадукцыю для вёскі. Першы намеснік старшыні Гродзенскага аблвыканкома Мечыслаў Гіруць прывёў у гэтай сувязі такі прыклад: раней аб'яднанне «Ваўкавыскцэменташыфер» прадавала тону цэменту за 60 рублёў, цяпер — за 600. Затое дырэктар завода цяпер атрымлівае 12 тысяч рублёў у месяц, а сярэдні заработак па прадпрыемству складае 7,5 тысячы рублёў у месяц.

Зрабілі ўражанне і словы магілёўскага калегі Гіруця Генрыха Яскевіча, які з дакорам сказаў:

— Усе дзяржавы, якія змаглі выйсці з крызісу, зрабілі гэта адным шляхам— накіраваўшы літаральна ўсе сродкі ў аграрны сектар. Чаму мы гэтага ніяк не зразумеем?

Элементы нармальнай рыначнай эканомікі, на жаль, не прыжываюцца ў аграрным сектары рэспублікі. І, відаць, гэтаму перашкаджаюць кіраўнікі самой галіны. На пасяджэнні прыводзіўся такі факт — міністр Фёдар Мірачыцкі адправіў за сваім подпісам усім кіраўнікам ведамства да раённага ўзроўню тэлеграму, у якой гаворыцца: «...Стрымана і ўважліва пастаўцеся да падбору дадатковых плошчаў. Указанае давядзіце да ведама гаспадарак». Неабходнае растлумачэнне: землеўпарадкавальная служба пачала праводзіць інвентарызацыю плошчаў. Мэта — аддаць незанятыя землі пад фермерскія гаспадаркі, садовыя ўчасткі. Аднак міністр, відаць, лічыць, няхай усё застаецца за калгасамі. Памылковай назваў гэтую тэлеграму Станіслаў Шушкевіч. І калі для міністра на гэты раз усё закончылася добра, то толькі таму, што ён паспеў ужо адазваць назад пасланую дэпешу.

І ўсё ж у цэлым настрой у аграрнікаў Беларусі нядрэнны. У добрым стане выйшлі з-пад снегу азімыя, расшыраецца палетак пад яравыя культуры. І хоць спад вытворчасці сельгаспрадуктаў яшчэ працягваецца, але ён не катастрафічны, як гэта прадказвалі праціўнікі рэформ у вёсцы. Насуперак іх прагнозам пасяўныя плошчы скарачацца не будуць. Пад азімыя цяпер занята на 70 тысяч гектараў больш, чым планавалася. Абсалютная большасць калгасаў, саўгасаў, фермерскіх гаспадарак поўнасцю забяспечаны насеннем для яравой сяўбы. Бадай толькі дзве пазіцыі — забеспячэнне гербіцыдамі і бензінам — выклікаюць сур'ёзныя апасенні. Але ўжо заключаны дагаворы на пастаўку нафты з Татарстана і Казахстана. Пытанне ў тым, ці паступіць яна на перапрацоўчыя заводы Беларусі своечасова. Зрэшты, ёсць і іншы выхад са становішча. Як сказаў кіраўнік урада Вячаслаў Кебіч, які прысутнічаў на гэтым пасяджэнні, «у самым крайнім выпадку часова паставім на прыкол прыватніка, а ўвесь бензін аддадзім аграрыям».

На пасяджэнні Прэзідыума Вярхоўнага Савета былі абмеркаваны і іншыя пытанні. Аднак парадак дня ў гэты вечар не быў вычарпаны. Пасяджэнне Прэзідыума будзе прадоўжана.

Уладзімір ГЛОД, кар. БЕЛТА.

НАШЫ КАНСУЛЬТАЦЫІ

Як ствараюцца СП?

У рэспубліцы ў апошні час пачалі ствараецца сумесныя прадпрыемствы. У сувязі з гэтым у рэдакцыйнай пошце з'явіліся пісьмы зацікаўленых чытачоў, якія хацелі б даведацца больш падрабязна аб іх прызначэнні, парадку рэгістрацыі, устаўным узносе. На гэтыя і многія іншыя пытанні рэдакцыя папрасіла адказаць кансультанта Саюза малых прадпрыемстваў Рэспублікі Беларусь, кандыдата юрыдычных навук В. ГАРАДНЮКА.

— Што такое сумеснае прадпрыемства, хто яго можа стварыць?

— Сумесным прадпрыемствам на тэрыторыі нашай рэспублікі з'яўляецца гаспадарчы суб'ект, устаўны фонд якога складаецца з долі замежнага інвестара і долі фізічных і юрыдычных асоб Рэспублікі Беларусь.

СП ствараецца звычайна ў форме акцыянерных таварыстваў, таварыстваў з абмежаванай адказнасцю і іншых гаспадарчых суполак і таварыстваў.

— Раскажыце аб парадку рэгістрацыі СП, куды трэба звяртацца ў першую чаргу.

— Для рэгістрацыі СП неабходна атрымаць узгадненне гарвыканкома пры яго размяшчэнні на тэрыторыі Мінска. Калі офіс арандуецца, напрыклад, у Мінскай вобласці, звяртацца трэба ў аблвыканком. Дзяржаўная рэгістрацыя СП праводзіцца Дзяржаўным камітэтам па знешнеэканамічных сувязях. Сюды неабходна прадставіць пісьмовыя заявы заснавальнікаў, натарыяльна засведчаныя копіі ўстаноўчых дакументаў (дагавора і статута), дакументы аб плацежаздольнасці замежнага ўдзельніка (з засведчаным перакладам на беларускую мову), выпіску з гандлёвага рэестра аб рэгістрацыі замежнага ўдзельніка (з засведчаным перакладам на беларускую мову), пісьмо на службовае памяшканне пад офіс.

Тэрмін узгаднення дакументаў — 30 дзён, столькі ж яны могуць знаходзіцца і ў вышэйназваным камітэце.

Калі заявы падаюць банкі ці іншыя фінансава-крэдытныя ўстановы з замежнымі інвестыцыямі, то ім неабходна звяртацца ў Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь.

Орган, які ажыццявіў рэгістрацыю СП, абавязаны паведаміць пра гэта ў афіцыяльным друку.

— Якія грашовыя ўклады павінны быць унесены ва ўстаўны фонд?

— Удзельнікі СП могуць рабіць уклады як у грашовай форме, так і маёмасцю. Напрыклад, 30 працэнтаў долі ўдзельнік СП можа ўнесці ў СКВ ці рублях (калі рублі замежны ўдзельнік набыў у парадку пераводу валюты ці ў выніку гаспадарчай дзейнасці на тэрыторыі Беларусі) і 70 — маёмасцю. Гэта могуць быць аўтамабіль, факс, ксеракс, ПЭВМ і іншая маёмасць, якая неабходна СП для ажыццяўлення яго статутнай дзейнасці. Уклад можа быць таксама і толькі ў валюце ці рублях, або ў выглядзе маёмасці — усе гэтыя пытанні абгаворваюцца дагаворам.

Доля замежнага ўдзельніка павінна быць не менш як дваццаць тысяч долараў ЗША. Валюта пры інвесціраванні ва ўстаўны фонд пераводзіцца ў рублі пры вызначэнні ўзносу па камерцыйнаму курсу Нацыянальнага банка.

Неграшовыя ўклады (маёмасць) ацэньваюцца па ўзаемнай дамоўленасці паміж удзельнікамі як у валюце, так і ў рублях, з улікам цэн, што склаліся на спажывецкім рынку.

Калі праз год кожны з удзельнікаў не ўнясе 50 працэнтаў указаных у дакументах укладаў ва ўстаўны фонд, рэгістрацыя прызнаецца несапраўднай, а СП выключаецца са спецыяльнага рэестра.

Бывае, што доля ўкладу замежных удзельнікаў СП ва ўстаўны фонд перавышае 30 працэнтаў. У такім выпадку яно мае права без ліцэнзіі экспартаваць прадукцыю (работы, паслугі) уласнай вытворчасці і безліцэнзійна ўвозіць яе для аналагічных патрэб.

Варта памятаць, што маёмасць, сыравіна і матэрыялы, якія ўвозяцца замежным удзельнікам СП для фарміравання ўстаўнога фонду, вызваляюцца ад уплаты мытнай пошліны і не абкладаюцца падаткам на імпарт.

— На якія яшчэ асаблівасці варта звярнуць увагу пры стварэнні СП?

— СП можа ствараць даччыныя прадпрыемствы з правамі юрыдычнай асобы, а таксама філіялы і прадстаўніцтвы на тэрыторыі Беларусі і за яе межамі з захаваннем умоў, прадугледжаных дзеючымі на тэрыторыі Беларусі заканадаўствам і адпаведным заканадаўствам замежных дзяржаў. Напрыклад, СП мае права адкрыць свой філіял, прадстаўніцтва або даччынае прадпрыемства ў Рэспубліцы Польшча, дзе могуць быць адкрыты разліковы, бягучы і іншыя рахункі ў адпаведных банкаўскіх установах.

СП, ва ўстаўным фондзе якіх доля замежных удзельнікаў складае больш як 30 працэнтаў і ўся выручка ствараецца за кошт уласнай вытворчасці, вызваляюцца ад уплаты падатку на прыбытак на працягу трох гадоў з моманту аб'яўлення прыбытку, уключаючы першы прыбытковы год.

У выпадку калі далейшае заканадаўства Рэспублікі Беларусь пагаршае ўмовы для замежных інвестараў, для замежных інвестыцый на працягу пяці гадоў прымяняецца заканадаўства, якое дзейнічала на момант існавання інвестыцыі.

Замежнаму ўдзельніку гарантуецца права ўласнасці на замежную валюту, якая належыць яму ў выніку размеркавання даходаў, уключаючы перавод яе за мяжу, а таксама на вяртанне яму гэтай валюты пры ліквідацыі сумеснага прадпрыемства або выхаду з яго.

Пры стварэнні сумеснага прадпрыемства і ў перыяд яго дзейнасці трэба кіравацца ў першую чаргу законамі «Аб інвестыцыйнай дзейнасці ў Рэспубліцы Беларусь», «Аб замежных інвестыцыях», іншымі заканадаўчымі актамі рэспублікі.

ФЕРМЕРЫ

2. ПЕРШАПРАХОДЦАМ ЗАЎСЁДЫ ЦЯЖКА

Нататкі з нагоды конкурсу фермераў рэспублікі, ініцыятарам якога стала акцыянернае таварыства «Белаграпрамбіржа».

Цікавы народ з'ехаўся ў Сенніцу, што пад Мінскам, на конкурс. Нават знешне. Інтэлігентны выгляд, мяккая манера гаворкі, няспешнасць у рухах, касцюм з гальштукам — вось рысы да партрэта пачынаючага фермера са Столінскага раёна Аляксандра Лявонцьевіча Патоцкага. У фермеры ён вырашыў пайсці з пасады намесніка старшыні калгаса «40 год Кастрычніка». Раней 13 гадоў працаваў пераважна галоўным аграномам. Яго жыццёвы прынцып — не спыняцца на дасягнутым. А дэвізам з'яўляюцца словы знакамітага агранома-акадэміка Мальцава: «Ведаць, жадаць, умець і дзейнічаць».

Прыклад Мальцава натхніў Патоцкага на навуковы пошук у аграноміі. Ён не без гонару паведаміў нам аб сваім вынаходстве, якое ўжо запатэнтавана. Сутнасць яго ў наступным. **Замест ядахімікатаў пры доглядзе азімых пасеваў у фазе выхаду раслін у трубку прымяняецца звычайнае ПРЫКАЧВАННЕ.** Гэта ў 13 разоў танней, чым з дапамогай ядахімікатаў, і не ўяўляе небяспекі для навакольнага асяроддзя. Спосаб праверaны на Брэсцкай доследнай станцыі. Вынікі станоўчыя.

І раптам — у фермеры. Патоцкага вабіць і фермерскі лад жыцця. Сям'я ў Аляксандра Лявонцьевіча па сённяшніх мерках вялікая — тры дачкі і два сыны. Яму хочацца, каб выраслі яны сумленнымі, працалюбівымі і дастойнымі людзьмі. Умовы жыцця фермерскай сям'і, лічыць ён, найлепшым чынам будуць садзейнічаць выхаванню дзяцей. Яны, дарэчы, з маленства прывучаны да працы на прысядзібным участку. У свой час сям'я Патоцкіх трымала аж пяць галоў буйной рагатай жывёлы. Тры прадалі і за выручаныя грошы пабудавалі цяпліцу плошчай 600 квадратных метраў.

У сваіх сілах Патоцкія ўпэўнены, але ў раёне чамусьці сумняваюцца. Яны хочуць узяць 50 гектараў зямлі, а ім даюць усяго тры. Гэта доля, што прыпадае на кожны двор ад агульнага калгаснага кліна зямлі. Больш, кажуць Патоцкаму, нельга. Але Аляксандр Лявонцьевіч толькі на выгляд мяккі, а так, адчуваецца, ён чалавек з характарам і поўны рашучасці дабівацца выдзялення плошчы зямлі ў адпаведнасці з законам. Каб можна было разгарнуцца.

Мы заўважылі небяспечную тэндэнцыю: чым больш часу «паварыўся» чалавек у фермерскім катле, тым менш у яго застаецца ўпэўненасці ў добрым зыходзе свайго пачынання.

— Сёння, напрыклад, я б у фермеры не пайшоў. За якія грахі такое пакаранне? Будзе сялянская вайна, вось пабачыце. Вяскоўцы з віламі пачнуць абараняць сваю маёмасць.

Гэты «экстрэмісцкі» прагноз належыць Чэславу Станіслававічу Лабачэўскаму з Астравецкага раёна. У фермерства ён прыйшоў таксама асэнсавана, з намерам рэалізаваць свае здольнасці ў новай справе. Дагэтуль 13 гадоў працаваў галоўным інжынерам у калгасе «Шлях Леніна», потым у райсельгастэхніцы. Цяпер выбраў новы шлях — фермерскі.

Мы разумелі астравецкага фермера. Цэны сёння на тэхніку, будаўнічыя матэрыялы — неверагодныя, а за кілаграм свініны даюць усяго 48 рублёў. Кілаграм жа цвікоў каштуе 25 рублёў. Што тады казаць пра трактар, грузавічок, прычэп? Тым не менш ён не збіраецца здавацца. У барацьбе на выжыванне, як гэта ні дзіўна, бярэ прыклад з калгасаў. Адкрыў падсобны промысел: вырабляе кіпяцільнікі. Мае брокерскае месца на «Белаграпрамбіржы». Такім чынам яшчэ трымаецца на плаву, чакае лепшых часоў.

Як, дарэчы, і Леанід Аляксандравіч Шаўчэнка з Дзяржынскага раёна, таксама адзін з піянераў-фермераў. Ціснуць яго з усіх бакоў, ён гнецца, пакутуе, аднак не паддаецца ні абставінам, ні ліхім людзям. Шкадуе, праўда, што фермерам зброю не дазваляюць набываць. Чым жа бараніцца ад рэкеціраў, якія ўжо спрабавалі накласці на яго даніну? На гэты раз абышлося. Але ці абыдзецца ў наступны?

У адзін рад з рэкецірамі залічвае Шаўчэнка тых службовых асоб, якія ставяць фермерам палкі ў колы. Напрыклад, ён вырошчвае раслінныя культуры без хімічных угнаенняў і даглядае жывёлу без кармавых дабавак, а яго экалагічна чыстую прадукцыю, якая ва ўсім свеце каштуе даражэй, адмаўляюцца прымаць па павышанай таксе. І ніякай управы няма на Мінскі мясакамбінат. Ад калгасаў прымаюць экалагічна чыстую прадукцыю, ад фермераў — не. Дыскрымінацыя!

І паспрабуйце пераканаць Леаніда Аляксандравіча ў адваротным спасылкамі на агульную недасканаласць арганізацыі працэсу работы з фермерамі, што многія «накладкі»— гэта не нечы злосны разлік, а звычайная наша манера весці справы. Ён у адказ з'едліва усміхнецца. Як усміхнуўся Уладзімір Лужнёў, малады фермер з-пад Мінска, калі мы паспрабавалі, як кажуць, на свой капыл растлумачыць адсутнасць у фермераў патрэбнай колькасці тэхнікі недастатковымі магутнасцямі прамысловасці рэспублікі.

— Не трэба казаць, чаго не ведаеце, — даволі рэзка спыніў нас Уладзімір. — Я летась і пазалетась шмат пабадзяўся па розных складах і базах. Сельскагаспадарчай тэхнікі я там бачыў шмат, толькі прадавалі яе за вялікія грошы не нам, а прыбалтам, у прыватнасці літоўцам. Усё гэта байкі пра дэфіцыт. Акрамя таго, трактар нашы тэхнічныя праблемы не вырашае. Да яго яшчэ патрэбен прычапны інвентар, тады ён стане карысчай рэччу, — гаворыць Лужнёў.

— Дзяржава, урад павінны ў першую чаргу паклапаціцца аб тэхнічным забеспячэнні нашых гаспадарак, — зноў уступае ў размову Шаўчэнка. — Каб мы больш давалі спажыўцам гатовай прадукцыі, не трэба ператвараць нас выключна ў пастаўшчыкоў сыравіны: бульбы, гародніны, мяса курэй, буйной рагатай жывёлы, свініны. А я ўжо ў сілах заняцца перапрацоўкай сельгаспрадукцыі, прадаваць, напрыклад, вэнджаніну, смачныя каўбасы. Але дзе ўзяць абсталяванне? — пытаецца ў нас Шаўчэнка.

Пасля «дзе ўзяць?» другім па важнасці, бадай, з'яўляецца, як гэта ні дзіўна, пытанне вядзення бухгалтарскага ўліку фермерскай гаспадаркі, справаздачнасці перад рознымі арганізацыямі, асабліва — перад падатковай інспекцыяй. Як мы ўжо адзначалі, сёння сярод фермераў - першапраходцаў шмат людзей са спецыяльнай сярэдняй і вышэйшай адукацыяй. Але і яны нам з сумам гаварылі пра вялікую складанасць вядзення справаздачнасці.

Што тады казаць пра вясковых хлопцаў, у якіх за плячыма восем класаў ды механізатарскія курсы? Як ім авалодаць «сакрэтамі» папяровай справаздачнасці? Хто іх навучыць? Жыццё? Дык ці застанецца ў людзей пасля гэтай «навукі» жаданне самастойна гаспадарыць на зямлі? Сумняваемся. А можа і так здарыцца, што, знямогшы ў безвыніковай барацьбе з цяжкасцямі, кінуць свой занятак і «дзеючыя» фермеры. Дарэчы, у час конкурсу яны нам паведамілі: ходзяць чуткі, што пяць фермераў ужо вярнулі назад акты на валоданне зямлёй.

Можна было б і далей працягваць знаёміць вас з канкурсантамі, іх надзённымі праблемамі, якіх разам на некалькі дзён сабрала «Белаграпрамбіржа». Навошта ёй гэты клопат? Чаму яна ўзялася за арганізацыю і правядзенне не ўласцівага біржам мерапрыемства? Але гэта тэма наступнай публікацыі.

Леанід ЛАХМАНЕНКА.
Яўген ПЯСЕЦКІ (фота).

На здымках: секундамер уключаны — конкурс пачаўся; у фермера **Я. Пракопчыка** строгі экзаменатар — старшы навуковы супрацоўнік навукова-даследчага інстытута па тэхабслугоўванню і механізацыі ферм **М. Вішнеўскі**; фермер з Шаркаўшчыны **П. Грыдзюшка**; упэўнена адказвае на пытанні камісіі фермер **Л. Шаўчэнка** з Дзяржынскага раёна.

ЛЮДЗІ І ЦЭНЫ

КУПІЦЕ САБЕ ЛЕТА!

На Камароўскім рынку сапраўды ёсць усё. Футравыя шапкі і імпартныя акуляры, рознакаляровая касметыка і ласьёны супраць аблысення, замежныя дэтэктывы і першыя айчынныя эратычныя часопісы, разнастайныя цыгарэты, масляныя фільтры, макет царквы, зроблены з запалак...

Розная якасць — розныя цэны. Але ўсё роўна дорага. Купоны «ідуць» па 20 рублёў за сотню. Зусім задарма можна купіць ношаны паркалёвы халацік — прадае бабулька ля ўваходу ў рынaчны павільён.

Камароўка — нібы мініяцюрны адбітак нашага сённяшняга жыцця, мітуслівага, не вельмі радаснага, не вельмі шчырага... І раптам — быццам кавалачак свята, штосьці цёплае, сонечнапрамяністае: мёд ліпавы, кветкавы — украінскі, алтайскі. Купляйце! Кілаграм—200—250 рублёў, амаль удвая даражэй, чым у магазіне. Вельмі дорага?

— Пэўна, дарагавата, — згаджаецца Галіна Іосіфаўна Дзядзюля. — Але ж у магазіне мёд які? Нармалізаваны, штучна даведзены да пэўнай кандыцыі. А па ўтрыманню карысных рэчываў яго і параўноўваць з нашым нельга!

Пчалярскі «стаж» у Галіны Іосіфаўны — два гады. Раней пчолы былі выключна бацькавай справай. Два гады назад бацька памёр.

— Хачу зрабіць помнік, грошы спатрэбіліся. Раней тут не гандлявала — людзі ведалі, што ў мяне пчолы, прыходзілі, куплялі. А цяпер як выхадныя — сюды. І ведаеце, не сорамна. Грошы патрэбны. Дзяржава пра мяне ніяк не клапоціцца— 500 рублёў зарплата, 67 даюць на дзіця — як жыць? Хто нас будзе ўтрымліваць? Абараніла кандыдацкую — нічога яна не дае. Вось пачынаецца вясна, дык цяпер да восені—ля вулляў. Разлічваць прыходзіцца толькі на сябе.

А вось Мікалай Васільевіч Баглай з пчоламі — усё жыццё. Як пачаў калісьці з бацькавай «падачы» ў дванаццацігадовым узросце, так і да сённяшняга дня пчалярыць. Зараз ён даўно на пенсіі, але не страціў ні маладога запалу, ні пачуцця гумару:

— З пчолкамі мы даўно сябруем. Яны да мяне прылятаюць і на вушка расказваюць, дзе мёд збіралі. Я так і пішу: мёд кветкавы, мёд грэцкі... Але ж догляд за імі які патрэбен! Гэта я зараз на пенсіі, а раней, як на «БелАЗе» працаваў... І яшчэ вельмі спрэчна, ці такі ўжо дарагі наш мёд. Зараз наогул межы сцёрліся паміж «дорага» і «танна». Калісьці, як пачынаў, мёд прадаваў па пяць рублёў за кілаграм. Але раней хлеб, памятаеце, колькі каштаваў? І з пчоламі я менш займаўся, ды і маладзейшы быў. Зараз во клешч на іх з'явіўся. Кажуць, з Японіі завезлі. Траўкамі лячу. А цукар? Пяць кілаграмаў атрымліваеш у таварыстве пчаляроў, астатні купляеш у спекулянтаў.

Міма праходзяць людзі. Глядзяць, прыцэньваюцца, просяць пакаштаваць. Але купляць асабліва не купляюць.

— Ой, як цэны растуць! — здзіўляецца пакупніца ў чорным паліто.—Гадоў пяць назад я ў сябе ў цэху сама мёд прадавала, за такі вось слоічак — 4 рублі.

На слоічку ў чвэрць літра цэннік — 160.

...І ўсё ж я купіла сабе кавалачак сотавага мёду. Маленькі кавалачак лета.

Ірына ЗАВАДСКАЯ.

ТВАЁ СЛОВА, ЧЫТАЧ!

Вучыцца? Навошта!

Нядаўна сустрэла свайго былога вучня.

— Як жывяце, якую пенсію атрымліваеце?— пытаецца ён.

Я адказала.

— Вось дзіва! Вы, настаўніца з вышэйшай адукацыяй. і атрымліваеце ў тры разы менш за мяне, конюха, з сямю класамі адукацыі!

Што тут сказаць!

— А вы памятаеце,— працягваў ён,— як ганялі мяне за ляноту, як угаворвалі вучыцца. Я ж уцякаў з урокаў, не паддаваўся ні на якія ўгаворы. Ледзь-ледзь «дабіў» 7 класаў.— І мой выхаванец хітравата зыркнуў на мяне: — А што, каб паслухаўся вас і пайшоў вучыцца?

Горкі, даўкі камяк сціснуў горла, і я ледзь чутна вымавіла:

— Даруй мне, Міця, відаць, не таму я цябе вучыла. Мусіць, сапраўды ты разумнейшы за мяне, што не слухаўся.

Можа, і праўда, паны-спадары,—навошта тая адукацыя, каму яна патрэбна?

Іна Васільеўна СТАРАСЦЕНКА,
настаўніца-пенсіянерка.

в. Васільеўка,
Добрушскі раён.

Прыватызацыя па прынцыпу ўраўнілаўкі

Пасля бяссонных начэй, многіх гадзін роздуму вырашыў напісаць вам, каб хоць такім чынам крыху супакоіцца. А ўзрушыла мяне вось што.

Цяпер шмат гавораць аб прыватызацыі жылля, а ў Маскве пачалася ўжо бясплатная перадача кватэр у асабістую ўласнасць. Не дай Бог, гэта дойдзе і да нас. Якая ж гэта будзе справядлівасць у адносінах да тых, хто пабудаваў дом сам, за свае кроўныя, як кажуць. А такіх, як вы самі пішаце, у вёсцы 73 працэнты, ды і ў горадзе яны ёсць. Людзі недасыпалі, недаядалі, можа, нават не маюць у дамах нічога (асабліва тыя, хто год — два назад пабудаваўся), а іншыя жылі намнога больш раскошна і вось цяпер яны атрымаюць дарагія падарункі ад дзяржавы. Пасля гэтага ўсе будуць плаціць падатак на нерухомасць аднолькава, як я разумею. І гэта будзе так званая «дэмакратыя», сацыяльная справядлівасць?

Альбо я нечага не разумею, альбо ўсе гэтыя дэмакраты і дэпутаты з глузду з'ехалі. Гэта ж будзе амаль так, як пасля 1917 года. І цяпер, выходзіць, пакрыўджаным неабходна абараняць свае інтарэсы гэтак жа, як і тады, — са зброяй у руках? Цікава, што на гэта могуць адказаць тыя дэпутаты, якія будаваліся самі? Можа, хоць адзін-два такія ўсё ж знойдуцца, бо астатнія, напэўна, усе жывуць у дзяржаўных кватэрах, і ім гэты закон толькі на руку.

Тое ж самае можа здарыцца і з фермерствам. Цяпер некаторыя людзі сваім гарбом, за свой кошт нажываюць фермы, гаспадаркі, а возьмуць верх прыхільнікі поўнай капіталізацыі краіны — раздзеляць зямлю і тэхніку, і сённяшнія фермеры застануцца, як кажуць, з носам.

Савецкую ўладу крытыкавалі за беззаконнасць і несправядлівасць, а цяпер большасць простых людзей бачаць, што дэмакратыя нясе ім яшчэ больш беззаконнасці і сацыяльнай несправядлівасці. Хіба не так? У тым жа ведамасным і дзяржаўным жыллі ёсць уклад усіх працоўных, і цяпер тыя, хто жыве ў ім, адно пасміхваюцца з індывідуальных забудоўшчыкаў.

У заключэнне хачу зазначыць, што праект нашага закона мала чым адрозніваецца ад маскоўскай прыватызацыі, бо не так ужо многа ў нас сем'яў, у якіх ёсць больш за 18 метраў на чалавека.

М. РАКОВІЧ.

Нясвіжскі раён.

Сякуць не толькі сук, але і карані

На сумныя думкі наводзіць наступная арыфметыка. У Беларусі на 1.000 жыхароў-гараджан прыпадае 134 пенсіянеры, а ў сельскай мясцовасці — 317. Гэта значыць, «шчыльнасць» пенсіянераў у вёсцы ў 2,36 раза большая, чым у горадзе. Прычына такой сітуацыі добра вядомая. Гэта тая злачынная палітыка ў адносінах да вёскі, у выніку якой сельскія жыхары аказаліся практычна сацыяльна неабароненымі. З-за гэтага ў асноўным і пачало пакідаць яе працаздольнае насельніцтва.

У такім становішчы пажылым вяскоўцам, асабліва пенсіянерам, многія з якіх жывуць у неперспектыўных населеных пунктах, нічога іншага не заставалася, як разлічваць на саміх сябе. А яшчэ на сваіх родзічаў, знаёмых, блізкіх, якія прыязджалі да іх для аказання дапамогі перш-наперш у вырошчванні сельскагаспадарчай прадукцыі, якой сяляне затым дзяліліся са сваімі памочнікамі.

Цяпер такая дапамога будзе рэзка скарочана. Чаму? У сувязі з рабаўнічай лібералізацыяй цэн на праезд у пасажырскім аўтатранспарце за гарадской рысай, дзе ён у большасці выпадкаў з'яўляецца амаль адзіным сродкам зносін. За апошнія ж дзевяць месяцаў кошт такога праезду павысіўся ў 10 з лішнім разоў, і візіты ў сельскую мясцовасць для вельмі многіх цяпер проста не па кішэні. Дапамагалі ж вёсцы ў асноўным малазабяспечаныя, многія з якіх у сувязі з лібералізацыяй цэн апынуліся за рысай беднасці.

Такія адносіны да сельскіх жыхароў, у тым ліку і «праслаўтая» лібералізацыя цэн на пасажырскі аўтатранспарт, прывядуць, калі будзе так працягвацца далей, да скарачэння і без таго беднага збору сельскагаспадарчай прадукцыі. А гэта небяспечна. Падобнымі акцыямі мы сячом не толькі сук, на якім сядзім, але і падсякаем карані ўсяго дрэва.

А. ЦІТОЎ,
Е. ЯГОРАНКАВА,
А. ШЫБУТ.

г. Мінск.

РЭХА ПУБЛІКАЦЫІ

Запознены «SOS»!

Уважліва пачытаў артыкул Анатоля Мяснікова ў газеце «Звязда» ад 12 лютага г. г. «Культура: сігнал «SOS» пададзены». Розныя прыходзяць разважанні. У многім хочацца згадзіцца з аўтарам. Асабліва наконт збяднення культуры, бездухоўнасці, невысокага ўзроўню зарплаты і пенсій яе дзеячаў.

І, напэўна, у гэтым ёсць віна дзеячаў дзяржаўных, дэпутацкага корпусу. Але трэба ва ўвесь голас сказаць, што вялікі «ўклад» у такі стан культуры і культурнага жыцця ўносілі самі дзеячы культуры, дакладней, дзялкі ад культуры. Яны марылі і мараць аб адным: набіць кішэню «праз культуру», перавесці яе на бізнес. Яны ёсць як сярод саміх «дзеячаў» культуры, так і сярод дзяржаўных «мужоў». Але гэта быў і застаецца, бадай, найвялікшы крок да канчатковага краху сапраўднай культуры, маралі і духоўнасці.

На сексе, насіллі, разбэшчанасці, п'янстве, крымінальшчыне, якія густым патокам запоўнілі кіна- і тэлеэкраны, на жахах і здзекваннях чалавека з чалавека, што стала выходзіць на першы план у айчынным і навязаным людзям замежным тэле- і кінематографе, запоўніла відэасалоны, — культуру Беларусі не адрадзіць.

Я не хачу сказаць, што культура была выдатнай у так званыя часы застою. Але калі кіраўнікі міністэрстваў культуры, кінематографа і іншыя, хто хацеў у культуры «разрушить до основания» тое, што было да «перабудовы», дык яны могуць ганарыцца: гэтую задачу яны выканалі. Але цяпер павінны адказаць: чаго дасягнулі, што маем узамен? Паўпустыя залы ў кіно, тэатрах, музеях, выстаўках. У кіназалы сумленнаму чалавеку сорамна хадзіць. Бо сорамна назіраць побач з дзецьмі насілле і секс. Людзі выключаюць тэлевізары. бо сорамна бачыць, што паказваюць на тэлеэкранах.

У нейкіх вялікіх чыноўнікаў ад культуры, відаць, існуе ўпэўненасць, што ўсё гэта павінна выклікаць адваротны эфект. Але ж ужо колькі гадоў не выклікае. Затое ўкараняецца ў жыццё ўсё тое, што моладзь бачыць з экранаў. Пераймае, падвучваецца ў «добрых настаўнікаў» ад культуры.

Куды падзеліся рэжысёры і сцэнарысты? Здаецца, засталіся толькі фатографы, якія «наказваюць жыццё як яно ёсць». Але такое «жыццё» і ў жыцці абрыдла, не толькі каб глядзець на яго яшчэ і з экранаў. Дзе ж рэжысёр, паглядзеўшы фільм якога, і малому, і старому хацелася быць падобным на героя, рабіць дабро, як герой... Няўжо такія фільмы сталі не прэстыжныя? Няпраўда!

Сёння скардзяцца «майстры пэндзля» на сваю беднасць. Але ж хто будзе плаціць, прабачце, за нешта напэцканае, якое аўтару здаецца шэдэўрам, а для большасці людзей незразумела і проста няміла ні душы, ні сэрцу?! За асабістую шэрасць скардзіцца няма на каго. Талент — прызнаюць.

У артыкуле ўпамянуты імёны многіх сапраўдных майстроў культуры Беларусі, якія збіраюцца ісці на плошчу скардзіцца і патрабаваць разам з народам лепшай долі. Іх можна зразумець. Але не зусім зразумела тое, дзе яны і іншыя таленты былі раней, чаму не падалі «SOS» супраць зруйнавання культуры ў Беларусі тымі «мастакамі» і дзялкамі, якія дапамаглі зрабіць яе такой, якая яна ёсць, дапамаглі сваёй шэрасцю і дзікім бізнесам адбіць сапраўдную цікавасць да культуры і яе становішча як у народа, так і ва ўрада рэспублікі...

Вось такімі думкамі хацелася б дапоўніць артыкул А. Мяснікова. Тым больш, што яны не разыходзяцца з думкамі многіх і многіх людзей, з якімі прыйшлося размаўляць на гэту тэму ў апошнія гады.

У. БЯЛОЎ.

г. Гродна.

Ты—садыст, і я—садыст?..

Неяк на вочы трапіла ўрадавая пастанова аб забароне прапаганды парнаграфіі, насілля і жорсткасці, а на наступны дзень «Крок» паказаў «сюжэцік», які, на мой погляд, ніякіх забарон не прызнае.

Журналістка зацікаўлена брала інтэрв'ю ў зусім маладога «тэарэтыка-даследчыка»... садызму, і той на ахі-вохі субяседніцы аб неардынарнасці, выключнасці і грамадзянскай смеласці яго пазіцыі стрымана-мудра «изрекал истины» наконт таго, што кожны чалавек — крыху садыст, што садызм — гэта зусім натуральна, што кожны, хаця б раз у жыцці, адчуваў вострую радасць ад пакут таго, каму ён зрабіў балюча. Гэтыя «тэарэтычныя» досылы ТБ тут жа ілюстравала «смачнымі» кадрамі з замежнага фільма, дзе жорсткасць, насілле і «парнуха» ў комплексе рэкламавалі самі сябе.

Не выстаўляючы прэтэнзій маладому «тэарэтыку», якому можна дараваць яго заспакаяльныя абагульненні аб наяўнасці садызму ва ўсіх (куды не занясе фантазія юнака ў гіперсексуальным узросце!), лічу магчымым выставіць іх «Кроку».

Заявіўшы калісьці аб сабе ярка і самастойна, ці не здзешавеў «Крок» на «клубнічцы» ды скандальчыках, ці не стаў усяедным? Ці не страцілі журналісты ўнутранага цэнзара — здаровы чалавечы сэнс?

Навошта вам спатрэбіўся гэты «асветніцкі» сюжэт? Ці вы думаеце, што дарослыя людзі не ведаюць, што такое садызм? (Дарэчы, ваша ілюстрацыя падышла б больш да іншага сюжэта — «мазахізм»).

Альбо баіцеся, што юныя душы запозна даведаюцца аб яшчэ адной крыніцы «вострай радасці», якая ёсць у кожным, — радасці катаваць?

Няўжо ж чалавецтва тысячагоддзямі было неразумнейшым за наш «Крок», захоўваючы табу на смакаванне пэўных тэм?! Альбо нам мала яшчэ Міхасевіча?

Ці ў маладзёжнай тэлеперадачы такое разуменне свабоды?

Ніколі не быў ханжой, і ў пытаннях сексу маю сучасныя погляды (праўда, асалоды ў жорсткасці не шукаю), аднак лічу, што такія сюжэцікі зусім канкрэтна могуць служыць ілюстрацыяй да пэўных артыкулаў Крымінальнага кодэксу.

Ці рэклама — гэта не прапаганда, і я памыляюся?

Крыўдна, што такой «усяеднай» становіцца наша культура...

А. БУРЫ.

г. Верхнядзвінск.

РОЗГАЛАС

ЁСЦЬ У МІНСКУ «МЕНСК»

У Мінску адбыўся ўстаноўчы сход гарадскога краязнаўчага таварыства «Менск». Арганізатарамі выступілі Беларускі фонд культуры і Беларускае краязнаўчае таварыства. Сход прыняў статут і абраў раду. Плануецца адрадзіць гарадскі музей, які дзейнічаў у 1912—1915 гадах, узнавіць рамесніцкія цэхі, наладзіць навуковыя чытанні, выдаваць штоквартальнік «Менск», распачаць збор успамінаў грамадзян, весці асветніцкую і камерцыйную дзейнасць.

Штаб-кватэра таварыства—у Цэнтральнай гарадской бібліятэцы імя Янкі Купалы (вул. Веры Харужай, 16).

59 КАПЕЕК—І ВЫ ПРЫ СТАЛІЧНАЙ ГАЗЕЦЕ

МАГІЛЁЎ. Выйшла новая гарадская штотыднёвая газета «Метрапалітэн». Адразу трэба заўважыць, што ніякіх адносін да чыгункі яна не мае. Слова, якое ўзята ў якасці назвы газеты, мае яшчэ адно значэнне — «сталічны». Хоць Магілёў не прэтэндуе на сталіцу СНД, але ўсе газетныя атрыбуты «сталічнасці» ў «Метрапалітэна» ёсць.

Дзелавое жыццё, свецкая хроніка і шмат чаго іншага прадстаўлена на старонках першага нумара газеты. Асабліва хочацца адзначыць, што каштуе яна па сённяшніх мерках вельмі танна — усяго 59 капеек.

ВАЛЮТНЫЯ РАДЫ ШЫРАЦЦА

У Брэсце адбылася прэзентацыя міні-маркета ад гандлёвага прадпрыемства польска-кітайскай кампаніі «Акіян-паліш».

Гэта ўжо другі валютны магазін у горадзе, які адкрывае былы начальнік абласнога ўпраўлення гандлю, а зараз генеральны дырэктар брэсцкага офіса «Акіян-паліш» Генадзь Вуманчук.

ЦІ ПРАКОРМІЦЬ НАС СЁЛЕТА ВЕСНАВЫ ДЗЕНЬ?

— Справы дрэнныя,— коратка адказаў на маё пытанне даўні сябар. А спытаў я яго наконт цяперашняга становішча ў калгасе.

Гаспадарка, каб купіць энергаінасычаны трактар, павінна выкласці ўвесь свой прыбытак за мінулы год. Яшчэ да павышэння цэн. Нявартa зараз гаварыць аб тым, што вось калгасы не могуць працаваць прыбыткова, што яны самі вырашылі свой лёс і г. д. Усё гэта губляе сэнс, паколькі ніхто, апрача калгаса, сеяць не будзе. Пакуль што так.

Увесь гандаль тэхнікай і запчасткамі ў раёне праходзіць праз аб'яднанне «Аграпрамзабеспячэнне». Гутару з яго дырэктарам А. Няўсіхіным. Ён пачынае размову, цяжка ўздыхнуўшы: за два месяцы з пачатку года ў яго кантору не паступіла ніводнай заяўкі на набыццё тэхнікі. Канешне, цэны высокія, але, з другога боку, — чым збіраюцца працаваць?

Своеасаблівы «байкот» зразумелы. Скажам, гаручазмазачныя матэрыялы падаражалі ў 5 разоў (відаць, гэта далёка не мяжа), запчасткі да сельгасмашын — у сярэднім у 10—12 разоў і г. д.

Ну, калі ўжо тэхніку купляць ніхто не спяшаецца, то без бензіну, саляркі, запчас-так не абысціся ніяк. Таму Аршанскае аддзяленне Аграпрамбанка пайшло насустрач і выдзеліла мясцовым гаспадаркам 16 мільёнаў рублёў пазыкі на ГЗМ і запчасткі. Сельская гаспадарка раёна ўжо на 15 лютага задаўжала забеспячэнцам 3,5 мільёна рублёў. Відаць, гэтак жа будзе і з наступнымі кампаніямі: хімпраполкай, нарыхтоўкай кармоў, жнівом. Да таго ж, трэба вывозіць малако і мяса, ды і іншых унутрыгаспадарчых перавозак хапае. І гэта ж колькі да канца года набяжыць?!

Сумленні наконт гэтага ўзнікаюць, калі пачынаеш знаёміцца з новымі цэнамі на тэхніку. Некалі цана за «Дон-1500» здавалася надта вялікай. А што вы скажаце наконт мільёна? Далей. МТЗ-80 каштуе зараз —180, МТЗ-82 — 210, ДТ-75 — 200, К-700 — 750, Т-25 — 95, а Т-16 — 100 тысяч рублёў. Бульбаўборачны камбайн КПК-2 — 200, камбайн КС-10 вытворчасці «Гомсельмаша» — 700 тысяч, ды яшчэ і валюту патрабуюць. Звычайны плуг ПГП-7-40 дасягнуў да 70 тысяч, прычэп трактарны — да 51, аўтамашына МАЗ — 500—600 тысяч...

Г. МАРОЗ,
няштатны кар. «Звязды».
Аршанскі раён.

АТРАДЫ САМААБАРОНЫ

ГОМЕЛЬ **(У. Пернікаў).** Апошнімі днямі ў горадзе рэзка ўзрасла злачыннасць, асабліва ў мікрараёнах, што прылягаюць да вытворчага аб'яднання «Гомсельмаш». Міліцыя лічыць гэта прамым вынікам таго, што тысячы працаўнікоў прадпрыемства з-за адсутнасці работы пайшлі ў вымушаны водпуск і шукаюць сабе хоць які, абы занятак.

Змагацца з імі ахоўнікам правапарадку стала яўна не па сілах. Таму з ліку сельмашаўцаў ствараюцца атрады самаабароны, у якія ўвайшлі ўжо каля ста чалавек.

БАРАНАВІЦКІЯ НАВІНЫ

На днях у Баранавічах адбыўся аўкцыён, на якім былі прадстаўлены вострадэфіцытныя тавары. На гэты раз толькі каля двух дзесяткаў чалавек сабралася на таргі.

— Раней (гэта ўжо пяты аўкцыён) збіраліся чалавек 200—300. Таму цяпер была рэалізавана толькі невялікая частка тавараў. Так, секцыя «Іпуць» знайшла гаспадара за 20 тысяч рублёў, мяккі куток — за 17 тысяч, халадзільнік «Мінск-15М» — за 12.

***

Шасцёра баранавіцкіх старшакласнікаў тыдзень правядуць у аўстрыйскім горадзе-пабраціме Штокераў. Гэта паездка, якая адбудзецца ў красавіку, не была нечаканай. Яшчэ ў сярэдзіне мінулага года праводзілася віктарына на тэму «Ці ведаеш ты Аўстрыю?» Трое пераможцаў віктарыны сталі кандыдатамі на паездку за мяжу.

***

У Баранавічах да 8 сакавіка цыгарэты, алкагольныя напіткі (акрамя гарэлкі), а таксама некаторыя тавары, якія карыстаюцца павышаным попытам, будуць прадавацца без купонаў, талонаў і чэкавых кніжак.

— Прычын таму некалькі, — гаворыць старшыня гарвыканкома Мікалай Лабко. — Але асноўная — гэта тая, што сёння ў банку няма грошай. Няма чым выплачваць зарплату.

Дарэчы, многія прадукты пачынаюць псавацца. А без купонаў ёсць шанс, што хто-небудзь усё ж купіць.

Купоны цяпер наогул не патрэбныя, — лічыць Мікалай Мікалаевіч. — Бо практычна ўсе жыхары горада прымацаваны да сваіх магазінаў, і ўцечка тавараў на бок практычна выключана— продаж вядзецца па харчовых картках.

Ці не будзе пакарана баранавіцкая мэрыя за падобныя вольнасці «зверху»?

— Ды не,—парыруе гэтую заўвагу старшыня гарвыканкома. — Нам сказалі: «Вы там на месцы — вось і рашайце».

Уладзімір ЗДАНОВІЧ,
«Агенцтва РІД».

ВЯРТАЮЧЫСЯ ДА НАДРУКАВАНАГА

ХРАМ ЦІ ПУБЛІЧНЫ ДОМ?

«Звязда» ўжо неадночы пісала пра небяспечную экалагічную сітуацыю, якая склалася для Лукомскага возера. Апошняя такая публікацыя «Возера просіць паратунку» была 6 снежня 1990 года. Там, у прыватнасці, паведамлялася пра негатыўныя для навакольнага асяроддзя вынікі дзейнасці Лукомскай ДРЭС. Асабліва пагрозлівы стан вады пасля будаўніцтва ў створы канала садковай гаспадаркі. Расказвалася таксама пра незаконнае ўзвядзенне на самым беразе дач. У абарону возера ўсё гучней выступаюць супрацоўнікі прыродаахоўных органаў, вучоныя. І што ж змянілася за гэты час?

[illegible]

на стан усяго воднага басейна. Іншая справа — наколькі сур'ёзныя вынікі такога суседства? Праверка, якую праводзіла група вучоных Белдзяржуніверсітэта ў 1990 годзе па экасістэме возера, не можа не выклікаць заклапочанасці. Дапушчальная канцэнтрацыя ў вадзе нікелю, медзі, фенолаў у некалькі разоў перавышана. Намнога павялічана і канцэнтрацыя фосфару, арганічных рэчываў, асабліва ў самым канцы канала. Аднак праверкі гэтыя праводзяцца нерэгулярна. А сёння патрэбен пастаянны кантроль за станам воднага рэжыму. Вось толькі сродкаў на гэта катастрафічна не хапае. Тыя сотні тысяч рублёў, што пералічваюць у фонд абласнога камітэта па экалогіі Лукомская ДРЭС і іншыя прадпрыемствы Новалукомля, там і асядаюць. Узнікае законнае пытанне: на што яны трацяцца? Магчыма, на ўтрыманне разбухлага апарату Дзяржаўнага камітэта па экалогіі і яго шматлікіх ведамстваў на месцах? Ва ўсякім разе на тое, каб наладзіць незалежную экалагічную экспертызу, сродкаў не хапае. А абстаноўка бывае такая, што, паводле слоў таго ж Семянькова, хоць каравул крычы.

— Летась ледзь інфаркт не атрымаў, — уздыхае ён. — Недзе ў канцы лета наляцеў буран, ды такі, што стогадовыя дрэвы валіў. Пад напорам вады не вытрымалі старыя, яшчэ

[illegible]

тэта А. Дарафееў 17 кастрычніка мінулага года паведамляў: «Факты правядзення зямельных работ у прыбярэжнай паласе возера праверкай не выяўлены». Зноў адпіска! І тады старшыня выканкома мусіў, як ён сказаў, пайсці на крайнія меры: напісаць Старшыні Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь В. Кебічу. І толькі пасля гэтага бюракратычная машына зрушылася з месца. Беларуская прыродаахоўная пракуратура разам з Дзяржкамітэтам па экалогіі правялі адпаведную праверку. У пісьме ў Новалукомскі выканком ад 11 студзеня гэтага года з Беларускай прыродаахоўнай пракуратуры паведамілі: «Устаноўлена, што грамадзяне А. Алейнік, В. Мікульчык, А. Ламан пры асваенні зямельных участкаў дапусцілі парушэнні прыродаахоўнага заканадаўства ў прыбярэжнай паласе возера Лукомскае — правялі асушальныя работы, пракапалі каналы і ўзаралі зямлю». У сваю чаргу і А. Дарафееў у пісьме таксама за 11 студзеня мусіў прызнаць, што «асобныя грамадзяне ў парушэнне патрабаванняў заканадаўства ў прыбярэжнай паласе возера правялі асушальныя работы, пракапалі каналы і ўзаралі зямлю. Грамадзянінам В. Гурко ўзводзіцца дом за 50 метраў ад возера»...

Чытаеш гэтыя паперы і дзіву даешся: столькі часу і сродкаў затрачана, каб прыйсці да выс-

[illegible]

ду, не кажучы ўжо пра нейкую іншую непатрэбшчыну. А тут на самым беразе туалет... Ды і забудоў уздоўж возера стала столькі, што яны, нібы тая ўдаўка, душаць усё жывое. Горад ад возера за нейкіх паўкіламетра, зноў жа, на процілеглым беразе ўзведзены прафілакторый, піянерскі лагер. Словам, дастаткова адной кроплі, каб перапоўніць чашу.

Здавён вучылі, што Прырода — Матуля, яна нарадзіла нас. Перад ёю ўсе мы ў неаплатным даўгу. Відаць, кепска вучылі, бо мы прыходзім на яе ўлонне не як у храм, а як у публічны дом, дзе ўсё даступна, адкрыта: плаці — і выбірай на свой густ.

А што абстаноўка трывожная, сведчыць нядаўняя размова з начальнікам вытворча-тэхнічнага аддзела Лукомскай ДРЭС Леанідам Каршакевічам. Штогод у топках ДРЭС згарае прыкладна каля 2,5 мільёна мазуту. Гадавы выкід адходаў у паветра перавышае 160 тысяч тон. Акрамя таго, у паветра праз трубу выкідваецца штогод каля 2.145 тон попелу. За дваццаць гадоў эксплуатацыі— сапраўдная Пампея! А тут яшчэ ўсё больш настойліва гучаць прапановы аб будаўніцтве на беразе возера трэцяй чаргі ДРЭС. Гэта, па ўсім відаць, будзе канчатковы прысуд аднаму з найпрыгажэйшых вадаёмаў рэспублікі.

Уладзімір ГОЙТАН.

● РАДЫЁПЕРАХВАТ ● РАДЫЁПЕРАХВАТ ● РАДЫЁПЕРАХВАТ ● РАДЫЁПЕРАХВАТ

РАДЫЁ ПЕРАХВАТ

РАДЫЁ «СВАБОДА»

✦ У аўторак на граніцы паміж Азербайджанам і Арменіяй збіты пасажырскі верталёт. Загінулі шэсць чалавек. Саветнік прэзідэнта Арменіі Шырханян паведаміў, што верталёт збіты ракетай. Ён здзяйсняў рэйс з Нагорнага Карабаха ў Ерэван. Па словах Шырханяна, верталёт эвакуіраваў жыхароў адной з вёсак Нагорнага Карабаха — у асноўным жанчын і дзяцей, а таксама параненых. Некаторыя з пасажыраў і членаў экіпажа знаходзяцца ў цяжкім стане. Усе яны дастаўлены ў армянскія бальніцы. Звесткі аб гібелі шасці чалавек пацвердзіла і камандаванне войск СНД.

★ У азербайджанскім горадзе Агдам міліцыя паведаміла аб тым, што выяўлены целы 120 чалавек, якія забіты ў час уцёкаў з сяла Хаджалы, захопленага на мінулым тыдні армянскімі сіламі. Паводле сцвярджэнняў азербайджанскіх высокапастаўленых асоб, у Хаджалы было забіта звыш тысячы чалавек. Армянскі бок сцвярджае, што ахвяр значна менш.

✦ Не менш трох чалавек загінула і 14 атрымалі раненні ў ходзе сутычкі непадалёку ад малдаўскага сяла Качыеры. Сярод забітых — камандзір цірасапальскіх апалчэнцаў. Прадстаўнік Міністэрства ўнутраных спраў Малдовы Карвацяну паведаміў, што малдаване ў Качыеры паблізу Дубасар напалі на прыднястроўскіх сепаратыстаў па ўласнай ініцыятыве. Па словах прадстаўніцы Прыднястроўскай Рэспублікі Дзяньковай, нападаючыя былі пераапранутымі ў цывільнае адзенне ваеннаслужачымі МУС Малдовы, якія, акрамя гэтага, напалі на ваенныя склады СНД і захапілі танкі, грузавікі, зброю і боепрыпасы. Як паведамляюць з Кішынёва, некалькі тысяч чалавек правялі там дэманстрацыю, патрабуючы пакарання вінаватых у праліцці крыві. Дэманстранты патрабавалі выдаць ім зброю, каб змагацца супраць прыднястроўскіх гвардзейцаў.

«ГОЛАС АМЕРЫКІ»

★ Учора ў кангрэсе Злучаных Штатаў Амерыкі адбылося галасаванне па кандыдатурах трох паслоў у рэспублікі Прыбалтыкі. Усе тры паслы з'яўляюцца прафесіянальнымі дыпламатамі.

✦ Як паведаміў новы пасол Расіі ў Злучаных Штатах Лукін, былыя савецкія рэспублікі верагодна перажывуць гэту зіму без асаблівых прыкмет голаду. Лукін выказаў упэўненасць, што рэспублікі дацягнуць да будучага ўраджаю, а яго больш за ўсё непакоіць наступная зіма. Поспех справы залежыць цяпер ад рэформ у сельскай гаспадарцы. Лукін выказаўся за неабходнасць супрацоўніцтва Расіі і Злучаных Штатаў Амерыкі ў галіне гуманітарнай дапамогі. Ён выказаў вялікую ўдзячнасць ЗША за аказаную ўжо дапамогу і ўсклаў на сваю краіну адказнасць за недахопы ў размеркаванні гэтай дапамогі.

★ Як паведаміла міністэрства замежных спраў Чылі, былы кіраўнік ГДР Эрых Хонекер пакутуе ад агульнага артэрыясклерозу, а яго стан зусім здавальняючы. У аўторак Хонекер, якому 79 гадоў, вярнуўся ў памяшканне чылійскага пасольства ў Маскве пасля абследавання ў клініцы. Жонка ж Хонекера сцвярджае, што ён хворы ракам.

«НЯМЕЦКАЯ ХВАЛЯ»

✦ Былы прэзідэнт Савецкага Саюза Міхаіл Гарбачоў пачаў учора візіт у Федэратыўную Рэспубліку Германію. Візіт прадоўжыцца тыдзень. Пасля прыбыцця ў Франкфурт Гарбачоў з жонкай накіруецца у Бон. Ён сустрэнецца з канцлерам ФРГ Гельмутам Колем. Візіт Гарбачова наладжаны нямецкай кампаніяй «Бертэльсман», якая выдае ягоныя кнігі ў Германіі. У ходзе візіту былы савецкі лідэр наведае Мюнхен і Гамбург.

★ Палесцінская дэлегацыя на перагаворах па ўрэгуляванню блізкаўсходняга канфлікта прапанавала правесці выбары органаў самакіравання на акупіраваных Ізраілем тэрыторыях. Выбары, на думку дэлегацыі, неабходна правесці да 29 верасня на ўсіх акупіраваных тэрыторыях, уключаючы ўсходні Іерусалім. Гэта прапанова зроблена на чацвёртым раундзе перагавораў.

✦ Учора пачаўся вывад савецкіх войск з прыбалтыйскіх рэспублік.

★ Прэзідэнт ЗША Джордж Буш перамог на рэспубліканскіх папярэдніх выбарах у штатах Джорджыя, Мэрыленд і Каларада.

✦ У ходзе сустрэчы з прэм'ер-міністрам Балгарыі Дзімітравым прэзідэнт ЗША Буш выказаў вялікае задавальненне ходам дэмакратычных пераўтварэнняў у Балгарыі. Ён асабліва высока ацаніў дасягненні Балгарыі ў захаванні правоў чалавека, уключаючы нацыянальныя меншасці.

★ У выніку выбуху метана на адной з шахт Турцыі загінула каля 50 чалавек. Звыш 200 чалавек завалены пад зямлёй у вугальнай шахце.

● РАДЫЁПЕРАХВАТ ● РАДЫЁПЕРАХВАТ ● РАДЫЁПЕРАХВАТ ● РАДЫЁПЕРАХВАТ

ДЭМАНСТРУЮЦЬ УМЕЛЬЦЫ

ПІНСКІ РАЁН **(С. Шапіра).** Пачаў дзейнічаць раённы Клуб народных майстроў. На першы арганізацыйны сход прыехалі больш за сто ткачых, вышывальшчыц, рэзчыкаў па дрэву, майстроў па вязанню, пляценню, інкрустацыі.

Адной з важнейшых задач клуба стане клопат аб дзецях, аб тым, каб перадаць ім эстафету старэйшага пакалення палешукоў. На Піншчыне аднымі з першых у вобласці адкрыліся і дзіцячыя школы народнай творчасці, яны ўжо дзейнічаюць у шасці буйнейшых вёсках.

Мал. Мікалая ЧАРКАСАВА.

САПРАЎДНАЯ ГІСТОРЫЯ ХРЫСЦІЯНСТВА ДАЧАКАЛАСЯ СВАЙГО ДАСЛЕДЧЫКА?

Больш дзвюх гадзін доўжылася сустрэча першаіерарха Беларускай аўтакефальнай праваслаўнай царквы Уладыкі Мікалая з грамадскасцю Мінска, арганізаваная ў Доме літаратара праваслаўным брацтвам «Трох віленскіх пакутнікаў».

Разам з Уладыкам удзельнічалі ў ёй актывіст Беларускай аўтакефальнай праваслаўнай царквы Васіль Русак і старшыня З'адзіночання беларусаў Канады Мікола Ганько.

Лейтматывам сустрэчы, зразумела, была думка аб неабходнасці беларусізацыі царквы. Прафесар Адам Мальдзіс, прэзідэнт Міжнароднай асацыяцыі беларусістаў, звярнуўся да Уладыкі з прапановай напісаць кнігу па сапраўднай гісторыі хрысціянства на Беларусі. Ідэя гэтая была шчыра падтрымана.

Алесь КНЯЗЮК,
БелаПАН.

КРЫМІНАЛЬНАЯ ХРОНІКА

Каму — нікель, каму — куры

Што толькі не крадуць! З цэха тавараў народнага спажывання Мінскага падшыпнікавага завода, які ахоўваецца пільнымі «вохраўцамі» — 34 нікелевыя пласціны на 3,5 тысячы рублеў. З хлеўчука прыватнага дома— 5 курэй (!), з кватэры прадаўца Фрунзенскага РХГ — 20 пачак цыгарэт «Сталічныя», з кабінета галоўнага бухгалтара гасцініцы «Турыст» — некалькі дзесяткаў бутэлек спіртнога... Словам, зладзеі зусім разышліся. Якое ж выйсце? Не шкадаваць грошай на аплату даволі-такі дарагіх паслуг па ахове матэрыяльных каштоўнасцей — гэта гарантуе вам зберажэнне куды больш сур'ёзных рэчаў.

Лепш не мець палюбоўніцу

ТАЛАЧЫН **(Т. Махтадуй).** Жыхарка вёскі Плоскае ведала, што яе муж заглядвае да суседкі. Аднойчы ён прама сказаў, што пакідае сям'ю, пойдзе жыць да той, якая яму па душы.

Тут і не вытрымала сэрца законнай жонкі. Прыхапіўшы матыку, разам з адзінаццацігадовай дачкой накіравалася яна да дому сваёй саперніцы. Выбіла шыбы ў вокнах, падпаліла фіранкі, ад якіх успыхнулі шпалеры на сцяне, загарэлася мэбля. Гаспадыня кінулася ў дом, пачала тушыць агонь. Тады завадатарка завязала дзверы дротам і скамандавала дачцэ, каб тая бегла па бензін: маўляў, спалім спакусніцу жывой.

Пагарэліца выскачыла ў разбітае акно на вуліцу і пачала клікаць людзей на дапамогу. Але падпальшчыца не падпусціла іх да гарэўшага дома. Затым, паваліўшы лямантаваўшую саперніцу, разам з дачкой пачала біць яе палкай.

З цяжкасцю жыхарам вёскі ўдалося выратаваць дом і яе гаспадыню. Галоўны ж герой гэтай гісторыі жыве дома са сваёй жонкай. Відаць, вырашыў ён, што так будзе лепш для абодвух бакоў.

Грымяць стрэлы

ГОМЕЛЬ. Толькі два папераджальныя стрэлы ўверх, якія зрабіў міліцыянер Маціянкоў, супакоілі злачынцаў, што ў дзве гадзіны ночы абчысцілі кватэру кіраўніка гуртка бальных танцаў Дома культуры «Гомсельмаша». Затрымаць злачынцаў — жыхароў Бабруйска — слесара аўтобуснага парка Гісака і нідзе не працуючага Рэуцкага яму дапамаглі міліцыянеры Максімовіч і Хамянкоў.

А вось два папераджальныя стрэлы малодшага сяржанта Зуева, які разам са старшыной Куцапалавым нёс дзяжурства ў Цэнтральным раёне горада, злачынцаў не ацвярэзілі. Перапілаваўшы петлі гаража рабочага радыёзавода Барматава яны ў 5 гадзін раніцы ўгналі яго «Масквіч». Міліцыя пачала праследаванне. Упэўніўшыся, што ўцячы не ўдасца, зладзеі выскачылі з легкавушкі і кінуліся ўцякаць, не рэагуючы на папераджальныя выстралы. І тады Зуеў зрабіў прыцэльны стрэл. Куля навылет прабіла двойчы судзімага Мамедава, які змешчаны зараз у бальніцу. Асоба яго напарніка высвятляецца.

Усяго за апошнія тры дні ў горадзе зроблена ўжо звыш дзесяці ўзломаў гаражоў з крадзяжамі і ўгонам аўтамашын.

ЗАМЕЖЖА

НАЕЛІСЯ... АСІГНАЦЫЙ

ДЭЛІ. Чым трое індыйскіх грамадзян, якія вярталіся пасля кароткай паездкі з Ганконга, выклікалі падазрэнні ў тамажнікаў Дэлійскага міжнароднага аэрапорта імя І. Гандзі — цяжка сказаць. Аднак іменна іх папрасілі прайсці спецыяльны агляд і, як высветлілася, не дарэмна, інфармуе агенцтва ПТІ. Ва ўсіх траіх былі выяўлены буйныя сумы грошай у замежнай валюце, якія яны везлі ў... страўніках.

Праглынуўшы пакецікі з асігнацыямі, няўдачлівыя кантрабандысты спрабавалі незаконна ўвезці ў Індыю суму, эквівалентную 144,5 тысячы індыйскіх рупій. Мала таго, што ўсім траім пагражае судовы разбор і два тыдні ім трэба будзе правесці ў камеры папярэдняга зняволення, але ім прыйшлося прайсці і малапрыемную працэдуру прамывання страўніка. Атрыманыя такім чынам замежныя грошы канфіскаваны індыйскімі ўладамі.

РАДУЕ ВОКА КАРЭЙСКАЯ МЕДЗЬ

У Карэі са старажытных часоў аб дабрабыце сям'і меркавалі па наяўнасці ў быце вырабаў з медзі, іх колькасці і якасці.

Аднак з другога дзесяцігоддзя XX стагоддзя, калі ў Карэі пачала правіць японская ваеншчына, вытворчасць медных вырабаў стала пастунова змяншацца.

Другое нараджэнне гэтага старажытнага промыслу прыпадае на 80-я гады, калі ў краіне рэзка ўзрасла цікавасць да народнай творчасці, культаў і традыцый. Літаральна па драбніцах новыя майстры меднага промыслу аднаўляюць элементы і сакрэты вытворчасці, праяўляюць цуды творчасці, каб абудзіць цікавасць да медных вырабаў у жыхароў краіны.

НА ЗДЫМКУ: найбольш характэрны сучасны выраб з медзі, зроблены на невялікай прыватнай фабрыцы ў горадзе Понгхва.

ЯК КАРАЮЦЬ СМЕРЦЮ ЗЛАЧЫНЦАЎ У ЗША

ВАШЫНГТОН. Электракрэсла і ін'екцыя яду. З іх «дапамогай» у Злучаных Штатах караюць смерцю злачынцаў, прыгавораных да вышэйшай меры пакарання—пазбаўлення жыцця. Першы спосаб пакарання смерцю больш вядомы, але менавіта другому быў падвергнуты ў мінулыя выхадныя ў адной з тэхаскіх турмаў 32-гадовы Майкл Кларк.

Як перадало агенцтва ЮПІ, апошнімі словамі асуджанага былі «Дзякуй табе, Божа». Праз восем мінут пасля ўвядзення ў руку смяротнай вадкасці ўрачы канстатавалі смерць Кларка. Пакаранне прыйшло да яго праз пяць гадоў пасля забойства 25-гадовай дзяўчыны і яе сябра. Суд устанавіў, што яны, як і злачынца, займаліся вырабам наркотыкаў.

Паводле сталай практыкі ў шэрагу штатаў, блізкія сваякі ахвяр могуць асабіста назіраць за здзяйсненнем пакарання. «Было б лепш, каб яго пакаралі смерцю на электрычным крэсле», — сказала пасля выканання прыгавору 15-гадовая сястра забітай.

УВАГА! ПОШУК

ВІНДХУК. Грамадзянін ПАР шукае ўрача з былога СССР, які 22 гады назад выратаваў яму жыццё.

Як расказаў карэспандэнту ІТАР—ТАСС паўднёваафрыканскі мастак Хайнц Пулон, у час палявання ў Замбіі з ім здарыўся няшчасны выпадак: леапард разарваў лапай твар і руку. Паспяховую аперацыю ў бальніцы горада Чыпата ва Усходняй правінцыі правёў доктар з былога Савецкага Саюза.

На жаль, Хайнц не ведае, з якога горада і рэспублікі быў гэты ўрач. Але ён не вельмі дакладна памятае прозвішча — Флозаў. Зрэшты, магчыма, што паўднёваафрыканец крыху скажае яго пры вымаўленні.

Цяпер, калі наладжваюцца сувязі паміж народамі Паўднёвай Афрыкі і дзяржавамі, утворанымі на месцы СССР, я вельмі хацеў бы звязацца з чалавекам, які выратаваў мяне ад смерці, сказаў Хайнц Пулон.

Ураджэнец Намібіі, 61-гадовы мастак жыве ў Кейптаўне.

Па матэрыялах інфармацыйных агенцтваў і друку.

Сярод напіткаў, ужываемых кітайцамі, чай займае, безумоўна, першае месца. Ніводная дзелавая, сямейная ці проста сяброўская сустрэча не абыходзіцца ў Кітаі без чаяпіцця. Але не ўсе сарты яго па кішэні простаму кітайцу. Цана за паўкілаграма, напрыклад славутага «Лунцзінскага» (Калодзеж дракона) вагаецца ад 120 да 150 юаняў. А гэта амаль сярэднямесячная зарплата рабочага.

На здымку: напоўненыя духмяным напіткам кубкі абавязкова закрываюць накрыўкамі, і столік гатоў да прыёму чарговых наведвальнікаў чайнага доміка.

ТЭЛЕБАЧАННЕ

5 сакавіка

Беларускае тэлебачанне

11.05. «Сакрэтны фарватэр». Маст. фільм. 3-я серыя.
16.30. Навіны.
16.35. Беларуская літаратура. 11-ы клас.
17.10. Запрашальны білет. Выступленне ўзорнага дзіцячага ансамбля «Калінка» г. Масквы.
18.00. «Маўклівая». Кінанарыс.
18.10. Якія мы гаспадары? Народнае прадпрыемства «Бабруйскдрэў».
19.00. Панарама.
19.25. Абласныя навіны (Гродна).
19.35. Зачытайце маё пісьмо...
19.40. «Прымірэнне». Дак. фільм.
19.50. Тыдзень беларускага ўрада.
20.05. Хакей. «Дынама» (Мінск) — «Дынама» (Харкаў).
20.45. Калыханка.
21.00. Творчае маладзёжнае аб'яднанне «Крок» прадстаўляе... Студыя «КіТ».
23.25. НіКа.

1 канал. Астанкіна

11.00. Навіны (з сурдаперакладам).
11.20. У свеце жывёл (з сурдаперакладам).
12.05. Чалавек і закон.
12.45. Фермата.
13.15. Тэлемікст.
14.00. Навіны.
14.25. Дак. фільм «Міласэрнасць і надзея».
14.45. «Адзіны мужчына». 2-я серыя.
15.55. Фільм — дзецям. «Электронная бабуля».
17.00. Навіны.
17.25. Кенес Жандыбаеў, рэфарматар.
17.40. ...Да 16 і старэйшым.
18.20. Маст. фільм «Аэліта, не чапляйся да мужчын».
19.45. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. Дак. фільм «Сны наяве».
21.35. Фермата.
22.05. Былое.
23.00. Навіны.
23.25. «ВІД» прадстаўляе: «Эльдарада».
23.55. Міжнародны турнір па фул-кантакт каратэ і кікбоксінгу.
0.40. «Адзіны мужчына». 2-я серыя.

Канал «Расія»

11.30. Зусім сакрэтна.
12.20. «Ляпсус».
13.00. Весткі.
15.00. «Футбол скрозь гады». Да юбілею М. П. Старасціна.
15.45. Г. Радзівонаў спявае рускія народныя песні.
16.00. «Хто ведае — вечнасць ці імгненне».
16.45. Т. Ін. Ка.
17.00. «Калі вам за...»
17.30. Вольны час. «Увага: здымаю!»
17.45. Парламенцкі веснік Расіі.
18.00. «У імя сына». Перадача 2-я.
18.40. Прашу слова.
19.00. Весткі.
19.20. Свята кожны дзень.
19.30. Спецыяльны камерцыйны веснік.
19.40. «Сны пра Ізраіль». Фільм 1-ы.
20.30. На сесіі ВС Расійскай Федэрацыі.
20.55. Пятае кола.
22.00. Весткі.
22.25. Пятае кола. Працяг.
23.10. Фільм-канцэрт руска-амерыканскай поп-групы.

6 сакавіка

Беларускае тэлебачанне

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Беламорскія ўзоры». Кінанарыс.
9.00. Беларуская літаратура. 11-ы клас.
9.35. Вецер вандраванняў.
10.25. «Сакрэтны фарватэр». Маст. фільм. 4-я серыя.
15.25. Меркурый.
16.30. Навіны.
16.35. Праграма для падлеткаў і бацькоў. «Шлях да сябе».
17.35. «Нехачуха», «Бач ты, масленіца!», «Фэт Фрумас і сонца». Мультфільмы.
18.00. «Сустрэча з незнаёмкай». Навукова-папулярны фільм (ВМЗ).
19.00. Панарама.
19.25. Абласныя навіны (Магілёў).
19.35. Наш каментарый. «Спажывец і гандаль».
19.40. Аб партыях без дыпламатыі. Нацыянальна-дэмакратычная партыя Беларусі.
20.25. Калыханка.
20.45. Тэлебіржа.
21.00. «Даруй нам, першае каханне». Маст. фільм.
22.05. Няскончаны партрэт. «Крупіцкія музыкі».
23.10. НіКа.

1 канал. Астанкіна

5.00. Раніца.
7.35. «У краіне нявывучаных урокаў», «Прыгоды Чапы». Мультфільмы.
8.15. ...Да 16 і старэйшым.
8.55. «Утрапёная Айседора». Фільм-канцэрт.
9.30. «Хто ёсць хто». Дак. фільм.
10.15. Гэта вы можаце.
11.00. Навіны (з сурдаперакладам).
11.25. Клуб падарожнікаў (з сурдаперакладам).
12.20. «Сонцаварот». Спявае Л. Румiна.
13.00. «Лебедзь». Мультфільм.
13.15. Блакнот.
13.20. Брыдж.
13.45. Бізнес-клас.
14.00. Навіны.
14.25. «Фігурыстка». Маст. фільм (Канада).
16.05. Што азначаюць вашы імёны?
17.00. Навіны.
17.25. «Вецер у запас». Мультфільм.
17.40. Чалавек і закон.
18.20. «Мая сям'я і іншыя жывёлы». 8-я серыя.
18.50. «ВІД» прадстаўляе: «Поле цудаў».
19.45. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. «ВІД» прадстаўляе: «Погляд», «Музагляд», «Шоў-біржа», музыка. У перапынку **(23.00)** — Навіны.
0.15. Акцёрская масленіца.
1.15. «Фігурыстка». Маст. фільм (Канада).

Канал «Расія»

9.05. Англійская мова. 2-гі год навучання.
9.35. «Бурда модэн» прапануе...
10.05. «Расійскі бізнесмен-91».
12.30. «Пра бізнес і пра сябе».
12.40. Сялянскае пытанне.
13.00. Весткі.
15.00. «Як жывеш, Уфа?» Інфармацыйна-музычная перадача.
15.30. «Здабытак рэспублікі». Мастак Г. Чудакова.
16.00. Паралельныя сусветы.
16.45. Т. Ін. Ка.
17.00. «Прастора плюс».
17.30. Вольны час. «Дамашні клуб».
17.45. Версія.
18.00. «Астравы разладу. Погляд з Японіі». Частка 3-я.
18.30. Прашу слова.
18.45. Мультфільм.
19.00. Весткі.
19.20. Свята кожны дзень.
19.30. Фестываль бальных танцаў.
20.05. Мультфільм.
20.15. На сесіі ВС Расійскай Федэрацыі.
20.45. «За цудоўных дам». Кінакамедыя.
22.00. Весткі.
22.25. «Маскі-шоў».
22.55. «Цішыня № 9». Святочны выпуск.

Вечар дзелавога чалавека

Парады дае кандыдат медыцынскіх навук, спецыяліст па нялекавых метадах тэрапіі, аўтар 90 навуковых і 35 папулярных публікацый Павел САКАЛОЎ

Калі наступіў вечар і вам удалося скончыць свае справы не надта позна, калі яшчэ засталося крыху часу да сну, дык прысвяціце яго сабе, свайму здароўю.

Вечар. Трэба расслабіцца, зняць напружанне дня. З вялізнага мноства разнастайных спосабаў расслаблення сёння я хачу прапанаваць вам сёе-тое з шырока вядомай аздараўленчай сістэмы у-шу. Мянь-цюань —аздараўленчы напрамак у-шу. Яго дзеянне накіравана на гарманізацыю работы ўнутраных органаў.

ГІМНАСТЫКА «ПАВОЛЬНАЙ РАКІ»

У гімнастыцы мянь-цюань нібы перададзена павольнае, спакойнае цячэнне ракі. Як раўнінная рака няспешна, спакойна нясе свае воды, гэтак жа і чалавек, які займаецца мянь-цюань, павінен выконваць свае рухі мякка, плаўна, пераходзячы ад адной фазы дзеяння да другой без спынення і, тым больш, размежавальных паўз. Комплекс мянь-цюань, выконваемы вопытным выканаўцам, нагадвае, хутчэй, павольны пластычны танец, чым тую гімнастыку з асобнымі выразнымі рухамі, да якой прывыклі мы, еўрапейцы. Большасць мышцаў выканаўцы расслаблены, суставы паўсагнутыя: няма прамых ліній і дакладных, выразна абазначаных рухаў, усё мякка і крыху няпэўна. Рытм рухаў задаецца свабодна і залежыць ад жаданняў і магчымасцей фізкультурніка. Усё гэта дае магчымасць рэкамендаваць мянь-цюань людзям любога ўзросту і не абавязкова здаровым, з абмежаванымі магчымасцямі, парушэннямі рухомасці суставаў, хваробамі лёгкіх і сэрца. Ва ўсіх практыкаваннях жывот і грудная клетка не заняволены і нішто не перашкаджае свабоднаму дыханню. Не спыняючы заняткаў, лёгка зменшыць нагрузку, калі ўзнікнуць якія-небудзь цяжкасці са здароўем.

Кітайскі басаногі ўрач, калі да яго звернецца чалавек, які пакутуе ад перанапружання, хутчэй за ўсё параіць рабіць адзін — два комплексы мянь-цюань у другой палавіне дня праз 2—3 гадзіны пасля абеду і не пазней чым за 1,5 гадзіны да сну, з невялікай паўзай паміж комплексамі. Пазаймаўшыся тыдзень-другі, можна павялічыць колькасць паўтораў комплексу.

Займаючыся, вельмі важна цалкам абстрагавацца ад клопатаў, удумліва і ўважліва ставіцца да кожнага руху, не паскараць штучна зручны для вас спакойна-расслабляючы тэмп рухаў. Імкніцеся працаваць больш павольна, асаблівую ўвагу звяртайце на рукі. Кісці рук павінны быць заўсёды расслаблены, як крылы стомленай птушкі, пальцы разведзены ў бакі, паўсагнутыя і таксама расслабленыя.

Вось практыкаванні старажытнай кітайскай гімнастыкі мянь-цюань.

1. «АДШТУРХНУЦЦА АД СЦЯНЫ, ЯКОЙ НЯМА»

Зыходнае становішча: стоячы на расслабленых, спружыніста-паўсагнутых нагах; рукі перад сабой, сагнутыя ў локцях, павернутыя далонямі адна да адной, але не злучаныя; галава злёгку апушчана. Перанёсшы цэнтр цяжару на адну нагу, выставіць аднайменную руку ўбок і, адштурхнуўшыся ад уяўнай сцяны, перакачнуцца ў процілеглы бок. Адначасова другая рука робіць плаўны паварот кісці, быццам бы падаючы ўяўную піялу. Рухі рытмічна паўтараюцца ў абодва бакі 10—12 разоў.

2. «КАСІЦЬ ТРАВУ»

Зыходнае становішча: стоячы на спружыністых нагах. Паўсагнутыя рукі з расстаўленымі пальцамі наперадзе павернуты адкрытымі далонямі ўніз; галава злёгку нахілена. Абедзве рукі адначасова сінхронна ідуць у адзін бок, за імі, вінтападобна паварочваючыся, ідзе тулава. Адвёўшы рукі максімальна далёка, чалавек вяртаецца ў зыходнае становішча, з тым каб паўтарыць рух у процілеглы бок. Плаўна і рытмічна 8—10 разоў у абодва бакі.

3. «УЗНЯЦЬ НАГУ ЗА НІТКУ, ЯКОЙ НЯМА»

Зыходнае становішча такое ж, як у папярэднім практыкаванні: тыя ж спружыністыя ногі, тыя ж паўсагнутыя рукі — толькі на гэты раз яны разведзены ў бакі, кісці на ўзроўні плячэй, пальцы сабраны ў няшчыльны кулак, указальныя выпрастаны. Трэба ўявіць сабе, што вы трымаеце нітку, прывязаную да ступні аднайменнай нагі. Узнімаючы расслабленую руку, адначасова «цягніце за нітку нагу». Пры ўздыме рукі ўверх далонь, паступова паварочваючыся вонкі, раскрываецца, паварочваючыся наверх, пальцы разыходзяцца ў бакі. Другая рука расслаблена апускаецца ўніз, пальцы расслаблены. Паўтарыць па 10—15 разоў у кожны бок.

4. «РАССТАВІЦЬ ТАВАР НА ПАЛІЦАХ, НЕ ПАВАРОЧВАЮЧЫСЯ СПІНОЙ ДА ПАКУПНІКА»

Тыя ж спружыністыя ногі ў зыходным становішчы. Сагнутыя рукі ўзняты да ўзроўню плячэй з далонямі, звернутымі ўніз. Галава злёгку апушчана. Абедзве рукі адначасова выцягваюцца ў адзін бок, уверх і злёгку назад. Тулава павольна паварочваецца за рукамі, ногі цягнуцца за тулавам, паступова выпростваючыся. Трэба паспрабаваць дацягнуцца пальцамі рук як мага далей уверх, у бакі і злёгку назад. Рытмічна мяняючы напрамак руху, паўтарыце практыкаванне 6—8 разоў.

5. «УЗНЯЦЬ КАЛЕНА ЗА НІТКУ, ЯКОЙ НЯМА»

Зыходнае становішча: стоячы на злёгку расстаўленых і паўсагнутых спружыністых нагах, згорбіцца, сагнуцца ў пaясніцы, апусціць галаву, расслабіць рукі і павесіць іх плеццямі ўздоўж цела. Адначасовы сінхронны ўздым рукі і аднайменнай нагі, сагнутай у калене. Рука быццам цягне нагу за сабой за калена пры дапамозе сувязной ніці. Расслабленая вісячая кісць, звернутая далонню ўніз, узнімаецца да ўзроўню галавы. У фазе ўздыму рукі і нагі галава злёгку адкідваецца назад. Паўтарыць 8—10 разоў, захоўваючы адзіны рытм.

Пачніце з гэтых практыкаванняў. Праз тыдзень вы атрымаеце яшчэ адзін нумар з працягам майго расказу пра гімнастыку «павольнай ракі».

1.

2.

3.

4.

5.

ХОЧАЦЕ ЖАВАЦЬ—ЖУЙЦЕ

Доўгі час жвачку ў нашай краіне ахайвалі, здабыць яе было цяжка. Цяпер жа, калі гэтая дзіцячая забава «пераехала» да нас з-за мяжы, яе прызналі нават карысным.

Між іншым, жвачку ў нас ведалі даўно і рабілі яе з прыроднай сыравіны. А нядаўна аўтарскім пасведчаннем № 8564254 абаронена распрацоўка беларускіх вучоных, якія прапанавалі рэцэпт жвачкі-бальзаму. Робіцца яна на аснове жывіцы елкі і лістоўніцы. Састаў гэтай жвачкі больш карысны, чым імпартных сінтэтычных. Нездарма ж Міністэрства аховы здароўя некаторыя з замежных жвачак забараняе з-за іх таксічнасці.

Беларускі бальзам пластычны, лёгка араматызуецца, добра ўплывае на зубы і дзясны. На жаль, вытворчасць «сваёй» жвачкі, як заўсёды, зацягваецца, і застаецца нам рабіць бальзам самастойна, адшукаўшы апісанне вынаходства ў бібліятэцы.

АФІЦЫЯЛЬНАЯ ТАБЛІЦА

тыражу выйгрышаў па святочнаму (8 Сакавіка) выпуску грашова-рэчавай латарэі Рэспублікі Беларусь, які адбыўся 28 лютага 1992 года ў г. Слоніме

У тыражы на чатыры разрады разыграна 1.972 рэчавыя і 157.228 грашовых выйгрышаў на суму 1.512 тысяч рублёў.

Тыраж выйгрышаў праведзены на адзін разрад латарэі з тым, што выйгрышы, указаныя ў табліцы, выдаюцца па латарэйных білетах адпаведных серый і нумароў, якія маюцца ў чатырох разрадах.

Так, напрыклад, у табліцы ўказана, што аўтамабіль «Жыгулі» выйграў білет № 104 серыі 002276. Гэта значыць, што ўказаны выйгрыш выпаў на білет з такой жа нумарацыяй у чатырох разрадах.

У такім жа парадку разыграны і іншыя рэчавыя выйгрышы. Выйгрышы выпалі на наступныя нумары серый і нумары латарэйных білетаў у чатырох разрадах святочнага (8 Сакавіка) выпуску.

№№ серый	№№ білетаў	Назва рэчавага або размер грашовага выйгрышу	Кошт рэчавага выйгрышу ў рублях
000005	123*)	Дыван (2×3 м)	1.890
000071	019*)	50 рублёў	—
000093	061*)	Ланцужок з золата	1.200
000127	199*)	500 рублёў	—
000130	050*)	500 рублёў	—
000178	126*)	Дыван (2×3 м)	1.890
000198	1—200	Сто латарэйных білетаў	100
000205	136*)	25 рублёў	—
000214	1—200	5 рублёў	—
000217	195*)	50 рублёў	—
000229	042*)	100 рублёў	—
000233	084*)	100 рублёў	—
000263	121*)	50 рублёў	—
000297	190*)	Ланцужок з золата	1.200
000301	145*)	Завушніцы залатыя	1.300
000309	186*)	20 рублёў	—
000311	132*)	100 рублёў	—
000317	064*)	Дыван (2×3 м)	1.890
000321	093*)	25.000 рублёў	—
000324	189*)	25 рублёў	—
000334	017*)	50 рублёў	—
000374	103*)	50 рублёў	—
000392	078*)	50 рублёў	—
000408	036*)	Ланцужок з золата	1.200
000411	073*)	100 рублёў	—
000412	175*)	Завушніцы залатыя	1.300
000422	056*)	Завушніцы залатыя	1.300
000445	012*)	Тэлевізар «Гарызонт 61ТЦ-411»	1.150
000448	188*)	100 рублёў	—
000457	078*)	Дыван (2×3 м)	1.890
000472	047*)	50 рублёў	—
000480	041*)	Тэлевізар «Гарызонт 61ТЦ-411»	1.150
000488	023*)	1.000 рублёў	—
000519	042*)	Ланцужок з золата	1.200
000521	014*)	25 рублёў	—
000529	182*)	Ланцужок з золата	1.200
000532	034*)	Матацыкл ММВЗ	890
000533	189*)	500 рублёў	—
000551	147*)	50 рублёў	—
000561	016*)	Ланцужок з золата	1.200
000625	026*)	500 рублёў	—
000636	113*)	25 рублёў	—
000660	084*)	100 рублёў	—
000672	017*)	100 рублёў	—
000695	038*)	Завушніцы залатыя	1.300
000700	122*)	Ланцужок з золата	1.200
000714	080*)	Тэлевізар «Гарызонт 61ТЦ-411»	1.150
000717	042*)	Халадзільнік «Мінск-16 ЕС»	774
000740	143*)	1.000 рублёў	—
000745	181*)	500 рублёў	—
000752	092*)	Халадзільнік «Мінск-16 ЕС»	774
000757	174*)	Матацыкл ММВЗ	890
000760	001*)	50 рублёў	—
000763	1—200	Сто латарэйных білетаў	100
000790	061*)	500 рублёў	—
000793	099*)	Набор мэблі для спальні «Медуніца»	2.670
000827	077*)	10.000 рублёў	—
000842	199*)	100 рублёў	—
000843	026*)	50 рублёў	—
000844	111*)	Ланцужок з золата	1.200
000859	121*)	Тэлевізар «Гарызонт 61ТЦ-411»	1.150
000869	128*)	Завушніцы залатыя	1.300
000878	195*)	Завушніцы залатыя	1.300
000903	121*)	100 рублёў	—
000909	038*)	100 рублёў	—
000917	189*)	500 рублёў	—
000927	024*)	Набор мэблі для кухні «Рэкта»	1.819
000939	138*)	Ланцужок з золата	1.200
000956	176*)	50 рублёў	—
000966	016*)	25 рублёў	—
000981	028*)	Дыван (2×3 м)	1.890
000990	127*)	Завушніцы залатыя	1.300
001004	088*)	Ланцужок з золата	1.200
001028	111*)	5.000 рублёў	—
001038	149*)	50 рублёў	—
001049	172*)	Халадзільнік «Мінск-16 ЕС»	774
001053	062*)	Завушніцы залатыя	1.300
001064	114*)	Ланцужок з золата	1.200
001069	166*)	100 рублёў	—
001085	018*)	Набор мэблі для спальні «Медуніца»	2.670
001132	195*)	100 рублёў	—
001146	013*)	100 рублёў	—
001159	191*)	Тэлевізар «Гарызонт 61ТЦ-411»	1.150
001175	064*)	500 рублёў	—
001214	172*)	500 рублёў	—
001223	019*)	25 рублёў	—
001225	077*)	25 рублёў	—
001231	131*)	50 рублёў	—
001236	080*)	Завушніцы залатыя	1.300
001245	021*)	50 рублёў	—
001250	022*)	Дыван (2×3 м)	1.890
001301	089*)	25 рублёў	—
001304	059*)	50 рублёў	—
001319	034*)	100 рублёў	—
001322	005*)	1.000 рублёў	—
001323	193*)	Дыван (2×3 м)	1.890
001342	093*)	Аўтамабіль «Жыгулі» ВАЗ-21063	15.800
001366	1—200	5 рублёў	—
001375	014*)	25 рублёў	—
001376	187*)	Ланцужок з золата	1.200
001380	198*)	Завушніцы залатыя	1.300
001389	132*)	500 рублёў	—
001444	032*)	500 рублёў	—
001454	082*)	Завушніцы залатыя	1.300
001456	023*)	25 рублёў	—
001460	156*)	Халадзільнік «Мінск-16 ЕС»	774
001486	019*)	Ланцужок з золата	1.200
001493	164*)	Дыван (2×3 м)	1.890
001506	193*)	Набор мэблі для адпачынку «Жураўка»	2.580
001519	088*)	Набор мэблі для адпачынку «Жураўка»	2.580
001533	072*)	Тэлевізар «Гарызонт 61ТЦ-411»	1.150
001565	194*)	50 рублёў	—
001581	024*)	Тэлевізар «Гарызонт 61ТЦ-411»	1.150
001593	019*)	Набор мэблі для кухні «Рэкта»	1.819
001618	052*)	Завушніцы залатыя	1.300
001627	1—200	5 рублёў	—
001643	152*)	Халадзільнік «Мінск-126»	1.260
001650	124*)	Ланцужок з золата	1.200
001654	192*)	100 рублёў	—
001663	117*)	Матацыкл ММВЗ	890
001686	002*)	Набор мэблі для кухні «Рэкта»	1.819
001704	035*)	50 рублёў	—
001707	154*)	500 рублёў	—
001708	052*)	25 рублёў	1.300
001719	095*)	Завушніцы залатыя	1.300
001722	155*)	Набор мэблі для спальні «Медуніца»	2.670
001739	071*)	Завушніцы залатыя	1.300
001740	1—200	5 рублёў	—
001743	162*)	Дыван (2×3 м)	1.890
001768	111*)	500 рублёў	—
001775	193*)	Ланцужок з золата	1.200
001790	064*)	100 рублёў	—
001797	025*)	50 рублёў	—
001812	107*)	500 рублёў	—
001838	176*)	50 рублёў	—
001848	103*)	Набор мэблі для адпачынку «Жураўка»	2.580
001852	120*)	Ланцужок з золата	1.200
001853	099*)	50 рублёў	—
001870	054*)	Завушніцы залатыя	1.300
001882	088*)	Халадзільнік «Мінск-126»	1.260
001908	199*)	100 рублёў	—
001911	163*)	500 рублёў	—
001912	152*)	Тысяча латарэйных білетаў	1.000
001919	049*)	50 рублёў	—
001923	161*)	500 рублёў	—
001925	001*)	Набор мэблі для адпачынку «Жураўка»	2.580
001951	182*)	100 рублёў	—
001975	169*)	50 рублёў	—
001996	151*)	Ланцужок з золата	1.200
002025	195*)	Тэлевізар «Гарызонт 61ТЦ-411»	1.150
002029	131*)	Дыван (2×3 м)	1.890
002045	080*)	500 рублёў	—
002048	175*)	Завушніцы залатыя	1.300
002058	149*)	1.000 рублёў	—
002062	008*)	50 рублёў	—
002068	118*)	Ланцужок з золата	1.200
002092	199*)	25 рублёў	—
002097	037*)	25 рублёў	—
002109	122*)	100 рублёў	—
002126	200*)	Тысяча латарэйных білетаў	1.000
002133	093*)	100 рублёў	—
002134	139*)	1.000 рублёў	—
002158	033*)	25 рублёў	—
002162	158*)	Тысяча латарэйных білетаў	1.000
002168	059*)	Халадзільнік «Мінск-126»	1.260
002206	041*)	Завушніцы залатыя	1.300
002207	030*)	Набор мэблі для спальні «Медуніца»	2.670
002210	111*)	100 рублёў	—
002215	003*)	100 рублёў	—
002226	002*)	100 рублёў	—
002276	104*)	Аўтамабіль «Жыгулі» ВАЗ-21063	15.800
002281	127*)	25 рублёў	—
002306	162*)	500 рублёў	—
002318	127*)	Ланцужок з золата	1.200
002327	162*)	Завушніцы залатыя	1.300
002335	026*)	Тысяча латарэйных білетаў	1.000
002370	156*)	100 рублёў	—
002374	102*)	100 рублёў	—
002376	043*)	50 рублёў	—
002405	160*)	Завушніцы залатыя	1.300
002424	097*)	Тэлевізар «Гарызонт 61ТЦ-411»	1.150
002445	093*)	50 рублёў	—
002478	017*)	100 рублёў	—
002487	069*)	25 рублёў	—
002495	1—200	5 рублёў	—
002516	010*)	25 рублёў	—
002521	161*)	500 рублёў	—
002532	126*)	Ланцужок з золата	1.200
002551	087*)	Халадзільнік «Мінск-126»	1.260
002579	094*)	500 рублёў	—
002587	047*)	50 рублёў	—
002599	197*)	Матацыкл ММВЗ	890
002601	197*)	Халадзільнік «Мінск-126»	1.260
002605	025*)	Завушніцы залатыя	1.300
002644	077*)	Набор мэблі для кухні «Рэкта»	1.819
002646	175*)	Тысяча латарэйных білетаў	1.000
002649	170*)	Тэлевізар «Гарызонт 61ТЦ-411»	1.150
002653	134*)	25 рублёў	—
002664	095*)	Халадзільнік «Мінск-16 ЕС»	774

* На астатнія 199 нумароў гэтай серыі выпалі выйгрышы па 3 рублі.

Парадак атрымання выйгрышаў:

1. Уладальнік латарэйнага білета, на які выпаў рэчавы выйгрыш, можа па свайму жаданню атрымаць кошт рэчавага выйгрышу наяўнымі грашыма.

Грашовыя выйгрышы па латарэйных білетах, а па жаданню атрымальнікаў і грошы ўзамен рэчавых выйгрышаў коштам да 200 рублёў уключна выплачваюцца ўсімі ўстановамі Ашчаднага банка РБ. Выйгрышы звыш 200 рублёў выплачваюцца аддзяленнямі і філіяламі Ашчаднага банка РБ са штатным лікам работнікаў 2 і больш чалавек.

2. Рэчавыя выйгрышы — легкавыя аўтамабілі «Жыгулі» выдаюцца праз Мінскае абласное акцыянернае таварыства «Мінск-Лада».

Латарэйныя білеты, на якія выпалі ўказаныя выйгрышы, здаюцца ў аддзяленні ці філіялы Ашчаднага банка РБ са штатнай колькасцю работнікаў 2 і больш чалавек для перасылкі ў Ашчадны банк Рэспублікі Беларусь.

Уладальнік латарэйнага білета паведамляе прозвішча, імя, імя па бацьку, індэкс і дакладны паштовы адрас, а па буйнагабарытных прадметах (матацыклы) таксама назву бліжэйшай чыгуначнай станцыі, якая робіць грузавыя перавозкі, з указаннем, да якой чыгункі адносіцца станцыя.

3. Выдача рэчавых і аплата грашовых выйгрышаў па выйграўшых латарэйных білетах праводзіцца толькі на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь.

Рэчавыя выйгрышы выдаюцца магазінамі ва ўсіх гарадах і раёнах па месцу знаходжання ўстановы Ашчаднага банка, якая заверыла выйграўшы латарэйны білет.

Пры змяненні цэн на прадметы, разыграныя ў якасці рэчавых выйгрышаў, уладальнік выйграўшага латарэйнага білета атрымлівае або даплачвае розніцу наяўнымі грашыма.

4. У выпадку, калі асобныя прадметы, разыграныя ў латарэі, будуць зняты з вытворчасці і адсутнічаюць у гандлёвай сетцы, уладальнік выйграўшага білета можа па ўласнаму меркаванню атрымаць аналагічны тавар з тых, што ёсць у наяўнасці, большага ці меншага кошту, даплаціўшы ці атрымаўшы розніцу ў цане.

5. Выйграўшыя латарэйныя білеты могуць быць прад'яўлены для аплаты і для атрымання рэчавага выйгрышу па 30 чэрвеня 1993 года ўключна.

Пасля гэтага тэрміну латарэйныя білеты страчваюць сілу і да аплаты не прымаюцца.

Гэта табліца з'яўляецца афіцыяльным дакументам, па якому робіцца выдача рэчавых і выплата грашовых выйгрышаў. Выдача выйгрышаў пачынаецца ўстановамі Ашчаднага банка РБ пасля атрымання наступнага нумара газеты за тым, у якім была апублікавана афіцыяльная табліца.

Да ведама грамадзян!

Першы выпуск грашова-рэчавай латарэі адбудзецца 24 красавіка 1992 года ў г. Чэрыкаве.

Старшыня камісіі: АСТАПЕНКА Леанід Мікалаевіч — намеснік старшыні выканаўчага камітэта Слонімскага гарадскога Савета народных дэпутатаў.

Адказны сакратар: ХАЛІМОН Генадзь Анатольевіч — інспектар Ашчаднага банка Рэспублікі Беларусь.

РАДЫЁ

6 сакавіка

10.15 — для дзяцей. У. Ягоўдзік. «Усміхніся, прынцэса». Радыёпастаноўка. Частка 2-я, заключная. 11.20 — «Саветы: улада і справы». Радыёчасопіс. 12.00 — «Апоўдні». 13.00 — «У абедзенны перапынак». 14.00 — «Гадзіна класічнай музыкі». 15.15 — «Кампазітар — Эдзі Тырманд». 16.05 — «Ад 8 да 14». Праграма для школьнікаў. 16.35 — «Ч-8». Музычны дадатак. 17.00 — «Любімыя мелодыі». 18.00 — перадачы абласнога радыё. 19.00 — гуманітарна-інфармацыйны канал радыёстанцыі «Беларуская маладзёжная». 19.45 — вячэрняя казка. 20.40 — «Машэрава, 21». Прафсаюзны веснік. 21.00 — музычная праграма. 23.10 — праграма радыёстанцыі «Сямейнае радыё» (ЗША). 23.25 — канцэртная праграма.

НАДВОР'Е

5 сакавіка

Сёння ўдзень па ўсходу рэспублікі чакаюцца кароткачасовыя ападкі. Тэмпература паветра ў Віцебску ад 0 да 2 градусаў цяпла, у Гомелі, Магілёве і Мінску — 1—3, Брэсце — 4—6 градусаў цяпла, Гродна — 3—5 градусаў цяпла.

У наступныя двое сутак пераважна без ападкаў, толькі 7-га сакавіка па паўночнаму захаду ападкі. Тэмпература паветра ўначы 3—8 градусаў марозу, па ўсходу — 7—12 градусаў марозу, удзень — ад 3 градусаў марозу да 2 градусаў цяпла.

Л. САНКЕВІЧ,
інжынер-сіноптык.

СОВЕТСКАЯ БЕЛОРУССИЯ СЁННЯ Ў НУМАРЫ

«Дом са спрэчак не пабудуеш». Пункт гледжання кандыдата філасофскіх навук.

«Панюшка тытуню ў спажывецкай карзіне». Цярністы шлях да рынку.

«Кругагляд».

«Можаш лудзіць — лудзі!» Роздум публіцыста аб карысці цэнавага стрэсу.

«Крок даўжынёй у чатыры гады». Зона асаблівай увагі.

«Не парвалася б струна». Артыкул старшыні Рэспубліканскага камітэта прафсаюза работнікаў народнай адукацыі і навукі.

Бюро даведак.

«Зялёная аптэка». Парады традыцыйнай і народнай медыцыны.

«Пытанняў больш, чым адказаў». Гандбол.

Афіцыяльная табліца тыражу выйгрышаў па святочнаму (8 Сакавіка) выпуску грашова-рэчавай латарэі Рэспублікі Беларусь.

Галоўны рэдактар У. Б. НАРКЕВІЧ.

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь, калектыў рэдакцыі газеты «Звязда».

НАШ АДРАС: 220041, гор. Мінск, праспект Ф. Скарыны, 77, рэдакцыя газеты «Звязда».

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 32-51-05, аддзела пісьмаў—32-04-52, 32-41-92, навін—32-15-02, даведкі па рэкламе і аб'явах — 32-35-91.

ПА НУМАРУ ДЗЯЖУРЫЛІ: член рэдакцыйнай калегіі Уладзімір Гойтан, намеснік адказнага сакратара Віктар Краўчанка, старшы карэктар Ала Сабалеўская.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі.

Рэдакцыя пакідае за сабой права не ўступаць у перапіску з чытачамі.

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку».
Тыраж 81.784. Індэкс 63.850.
Зак. № 46.
Выходзіць 250 разоў на год.
Нумар падпісаны ў 21.05.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12